

SEPPO SIPPU

Seppien sukua Liikkalasta
Seppä, Seppälä, Ahola, Licin, Liceen, Licenius

Helsinki 2019

Copyright © SEPPO SIPPU 2019.

Kuvat Suomen ja Ruotsin arkistolaitosten (Kansallisarkisto, Riksarkivet) asiakirjoista.

Kirjan teksti on tuotettu *Ubuntu Linux* -käyttöjärjestelmän alaisuudessa toimivan *LifeLines*-sukututkimusjärjestelmän (<http://github.com/MarcNo/lifelines/>) tietokannasta, johon tutkimusaineistoa (ynnä linkkejä kuvatiedostoihin) on tallennettu toisiinsa kytkeväksi yksilö-, perhe-, lähde- ja huomautustietueiksi (INDIVIDUAL, FAMILY, SOURCE, NOTE). GEDCOM-tyylisillä tietueilla on tietokannassa esitetty myös kirjan rakenne (jako lukuihin ja alilukuihin), lukujen ja alilukujen (sukutaulustojen ulkopuolinen) sisältö sekä paikannimien taivutukset.

Fil. tri *Thomas Trask Wetmore IV*:n alkujaan kehittämään *LifeLines*-järjestelmään sisältyy raporttiohjelmointikieli, jonka funktioilla voidaan liikkua ja operoida GEDCOM-tietueiden ja -kenttien verkostossa. Tällä ohjelmointikielellä kirjoittaja on laatinut erinäisiä tutkimusta avustavia toimintoja sekä raporttiohjelman, jolla tietokannasta tuotetaan Suomen Sukututkimusseuran standardia noudattavia jälkipolvi- ja sukutaulustoja ja tekstiosuuksia sisältävä julkaisu \LaTeX -tiedostona, josta edelleen *pdf_latex*-muotoiluohjelmalla ja *xindy/texindy*-indeksiointiohjelmalla tuotetaan painovalmis pdf-tiedosto.

Tekstin muotoilussa on käytetty \LaTeX in kaksipalstaista *book*-dokumenttityyliä, ja viitteiden sijoittelu lukujen loppuun perustuu *endnotes*-pakkaukseen. Kirjaimistona on Palatino (*mathpazo*-pakkaus). Saman henkilön eri esiintymät sukutauluissa toisiinsa kytkevät risti- viittaukset ovat raporttiohjelman automaattisesti tuottamia; ne on toteutettu \LaTeX in *label-*, *(v)ref-* ja *(v)pageref-*asetuksin. Niin ikään automaattisesti on tuotettu noottien (loppuviitteiden) väliset viittaukset, joilla vältetään toistamasta useasti viitatus lähdetietueen täydellistä arkistosignumia saman luvun sisällä. Kirjallisuusluettelo on tuotettu automaattisesti niistä julkaisuista (*SOUR*-tietueista), joihin tekstissä viitataan. Muutamien yhdyssanojen tavutusta on jouduttu korjaamaan sijoittamalla tietokantaan tavutusvihjeitä sisältävä *NOTE*-tietue, josta raporttiohjelman noutaa ne ja sijoittaa \LaTeX -tiedostoon *hyphenation*-määrityksen argumenteiksi.

Tietokentälle alisteisella rajoitekentällä (*RESN*) on tietokannassa osoitettu, mistä yksilötietueen tietokentistä (*OCCU*, *EVEN*, *NOTE ym*) tuotetaan missäkin yhteydessä yksilön epiteetti tai elämäkertaan sijoitettava tapahtuma. Näin on saatu aikaan yksilön rooliin (päämies, 1. aviopuoliso, jne) sukutaulussa sovitettu ja toistoa välttävä versio yksilön elämäkerrasta. Rajoitekenttää on käytetty myös karsimaan julkaistusta tutkimuksesta tietokantaan sukututkimuksen kuluessa tallennettuja jäljennöksiä alkuperäislähteistä (*SOUR/TEXT*), viittauksia tavanomaisiin kirkonkirjalähteisiin sekä jälkipolvi- ja sukutaulustoista nuorempia sukupolvia, joille ei enää riittänyt tilaa kirjassa ja joita ei myöskään ole työstetty julkaisukelpoisiksi.

Kirjan tekstin tuottava raporttiohjelman on kehitetty sukututkimuksen kanssa rinta rinnan, lisäten uusia piirteitä tarpeen mukaan. Käsillä oleva kirja toimii esimerkkinä *LifeLines*-järjestelmän käyttömahdollisuuksista suomalaisessa sukututkimuksessa.

ISBN 978-952-94-1733-9

Keuruun Laatumainio KLP Oy

Keuruu 2019

Sisältö

Esipuhe	7
Nootit	8
Seppien suvun viljelyksiä	9
Liikkalan Seppälä	9
Ylä-Liikkala	9
Pekka Heikinpoika	11
Autioituminen	11
Pekka Heikinpojan seuraajat	12
Maantarkastus	15
Vaskisepän rustholli	17
Perinnönjako	17
Verorevisio 1681	19
Verorevisio 1742–43	20
Seppälän vierastupa	21
Veroheinät ja sielurahat	23
Suchtelenin lahjoitustaloksi 1792	23
Yhtiökontrahti 1801	24
Tilus- ja rakennuskatselmus 1825	25
Perintöoikeuskanne 1828	27
Irtisanomisia	28
Liikkalan Ahola	30
Ahola ja Ala-Liikkala	30
Laurinpoikien suku	30
Taulu 1: Lauri	32
Taulu 2: Tuomas Laurinpoika	32
Taulu 3: Matti Tuomaanpoika	32
Taulu 4: Pekka Tuomaanpoika	33
Taulu 5: Paavo Pekanpoika	33
Taulu 6: Esko Pekanpoika	34
Taulu 7: Sipi Eskonpoika	34
Taulu 8: Yrjö Pekanpoika	36
Ahola seppien suvulle	36
Verorevisio 1681	36
Liceen	37

Verorevisio 1742–43	37
Aholan vierastupa	38
Suchtelenin lahjoitustaloksi 1792	38
Sijoituspäätös 1822	38
Tilus- ja rakennuskatselmus 1825	40
Perintöoikeuskanne 1828	41
Irtisanomisia	42
Hirvelän Seppä	44
Sipi Longan rustholli	44
Aholan sepille 1697	46
Sepän maanluonto	48
Verorevisio 1742–43	49
Sepän vierastupa	50
Eulerin arentidonaatioon 1797	50
Sijoituspäätös 1830	51
Sijoituspäätös 1839	52
Isojako	55
Sippolan Seppä	56
Haimilan Niemi	58
Säätyläisviljelyksiä	59
Liikkalan Ahola	59
Perttelin Inkere	59
Ristiinan pappila	59
Ristiinan Parkatniemi	59
Mikkelin Rämälä	60
Inkoon Breds	60
Nootit	60
Seppien sukua 1580-luvulta 1840-luvulle	77
Ennen Eerik Heikinpoikaa	77
Ylä-Liikkalan Heikki-seppä	77
Liikka	77
Eerik Heikinpojan suku	78
Taulu 1: Eerik Heikinpoika, Vehkalahden Liikkalan myöhempi Seppälä	78
Taulu 2: Jaakko Eerikinpoika, Liikkalan Seppälä	80
Taulu 3: Eerik Jaakonpoika, Liikkalan Seppälä	81
Taulu 4: Yrjö Eerikinpoika, Liikkalan Seppälä	82
Taulu 5: Eerik Yrjönpoika Smed (seppä), Liikkalan Seppälä	84
Taulu 6: Eerik Eerikinpoika Smed (seppä), Liikkalan Seppälä	86
Taulu 7: Sipi Eerikinpoika, Liikkalan Seppälä	87
Taulu 8: Matti Sipinpoika, Liikkalan Seppälä	88
Taulu 9: Sipi Matinpoika Kopper (kupari, vaski), Liikkalan Seppälä	89
Taulu 10: Eerik Sipinpoika, Liikkalan Seppälä	92
Taulu 11: Matti Sipinpoika, Hamina	98
Taulu 12: Kustaa Sipinpoika, Liikkalan Seppälä	99
Taulu 13: Matti Kustaanpoika, Liikkalan Seppälä	100
Taulu 14: Yrjö Sipinpoika, Liikkalan Seppälä	103

Taulu 15: Iisak Yrjönpoika, Liikkalan Seppälä	103
Taulu 16: Martti Iisakinpoika, Liikkalan Seppälä	105
Taulu 17: Eerik Martinpoika, Liikkalan Seppälä ja Mäntlahden Mänttäre	108
Taulu 18: Jaakko Iisakinpoika, Liikkalan Seppälä	112
Taulu 19: Matti Jaakonpoika, Liikkalan Seppälä	113
Taulu 20: Eerik Iisakinpoika, Liikkalan Seppälä	120
Taulu 21: Tuomas Eerikinpoika, Liikkalan Seppälä	121
Taulu 22: Benjam Tuomaanpoika, Liikkalan Seppälä	125
Taulu 23: Sipi Yrjönpoika, Liikkalan Ahola (v:sta 1675)	127
Taulu 24: Simo Sipinpoika Pistolsmed (pistooliseppä), Liikkalan Ahola	128
Taulu 25: Johan Liceen, aluksi Johannes Licenius, pedagogi	132
Taulu 26: Eerik Sipinpoika Smed (seppä), Hirvelän Seppä (v:sta 1697)	139
Taulu 27: Erich Licin, aluksi Licenius, everstiluutnantti	144
Taulu 28: Thomas Licenius, myös Licin, kirkkoherra	152
Taulu 29: Heikki Eerikinpoika Liceen, Hirvelän Seppä	158
Taulu 30: Kalle Heikinpoika, Hirvelän Seppä	167
Taulu 31: Elias Kallenpoika, Hirvelän Seppä	173
Taulu 32: Pekka Eerikinpoika Liceen, Hirvelän Seppä	179
Taulu 33: Eerik Pekanpoika, Hirvelän Seppä	183
Taulu 34: Tuomas Eerikinpoika, Hirvelän Seppä	185
Taulu 35: Aatami Eerikinpoika, Hirvelän Seppä	192
Taulu 36: Matti Sipinpoika, Hirvelän Seppä	195
Taulu 37: Tuomas Matinpoika Liceen, Haimilan Niemi (v:sta 1721)	195
Taulu 38: Juho Matinpoika, Haimilan Niemi (v:sta 1721)	198
Taulu 39: Sipi Sipinpoika, Sippolan Seppä	198
Taulu 40: Pekka Sipinpoika, Sippolan Seppä	200
Taulu 41: Tuomas Sipinpoika, Liikkalan Ahola (v:sta 1743)	203
Taulu 42: Pekka Tuomaanpoika, Liikkalan Ahola	206
Taulu 43: Simo Pekanpoika, Liikkalan Ahola	207
Taulu 44: Jaakko Sipinpoika, Liikkalan Ahola (v:sta 1743)	210
Taulu 45: Heikki Jaakonpoika, Liikkalan Ahola	212
Taulu 46: Heikki Heikinpoika, Liikkalan Ahola	213
Taulu 47: Eerik Heikinpoika, Liikkalan Ahola	214
Taulu 48: Matti Jaakonpoika, Liikkalan Ahola	215
Taulu 49: Matti Matinpoika, Liikkalan Ahola	217
Taulu 50: Antti Matinpoika, Liikkalan Ahola	220
Taulu 51: Eerik Sipinpoika, Liikkalan Ahola (v:sta 1743)	224
Taulu 52: Eerik Eerikinpoika, Liikkalan Ahola	226
Taulu 53: Aatami Eerikinpoika, Liikkalan Ahola	227
Nootit	232
Kotivävyjä, puuskia, yhtiömiehiä, lapsipuolia ynnä muita	385
Seppälän väkeä	385
Taulu: Niilo Yrjönpoika, Liikkalan Seppälä ja Vähä-Ukko	386
Taulu: Esko Pekanpoika, Liikkalan Seppälä ja Ruotilan Pekkanen	388
Taulu: Mikko Pekanpoika, Seppälän torppari	390
Taulu: Simo Eerikinpoika, Seppälän torppari	390

Taulu 1: Juho Heikinpoika, kotivävy, Liikkalan Seppälä	390
Taulu 2: Jaakko Juhonpoika, Liikkalan Seppälä	392
Taulu: Taavi Iisakinpoika, puuska, Liikkalan Seppälä	393
Taulu: Sipi Juhonpoika, kotivävy, Liikkalan Seppälä	393
Taulu: Yrjö Jaakonpoika, kotivävy, Liikkalan Seppälä	395
Taulu 1: Jaakko Jaakonpoika, kotivävy, Liikkalan Seppälä	396
Taulu 2: Jaakko Jaakonpoika, Liikkalan Seppälä	398
Aholan väkeä	398
Taulu: Joonas Yrjönpoika, lampuoti, Liikkalan Ahola	399
Taulu 1: Matti Yrjönpoika Kitunen nuorempi	400
Taulu 2: Juho Matinpoika Kitunen, lampuoti, Liikkalan Ahola	402
Taulu: Matts (Matthias) Myrskovius eli Mörskovius, porvari	405
Taulu 1: Eerik Jaakonpoika, kotivävy, Liikkalan Ahola	411
Taulu 2: Mikko Eerikinpoika, Liikkalan Ahola	412
Taulu 3: Eerik Eerikinpoika, Liikkalan Ahola	412
Taulu: Matti Matinpoika Suutari, yhtiömies, Liikkalan Ahola	413
Taulu 1: Antti Tuomaanpoika, puuska, Liikkalan Ahola	415
Taulu 2: Eerik Antinpoika, Liikkalan Ahola	419
Mikkola	427
Hannola	427
Sepän väkeä	427
Taulu 1: Simo Eerikinpoika, kotivävy, Hirvelän Seppä	428
Taulu 2: Heikki Simonpoika, Hirvelän Seppä	429
Taulu 3: Tuomas Simonpoika, Hirvelän Seppä	431
Taulu 4: Esa Tuomaanpoika, Hirvelän Seppä	433
Taulu 5: Simo Simonpoika, Hirvelän Seppä	435
Turkia	437
Taulu 1: Yrjö Eerikinpoika, Turkia	438
Taulu 2: Matti Yrjönpoika, poikapuoli, Hirvelän Seppä	439
Taulu 3: Elias Matinpoika, Enäjärven Rämä	440
Taulu 4: Eerik Matinpoika, Hirvelän Seppä	441
Taulu 5: Pekka Eerikinpoika, Hirvelän Seppä	443
Taulu 6: Elias Eerikinpoika, Hirvelän Seppä	449
Paronen	451
Taulu: Sipi Gabrielinpoika, Pyhällön Paronen	451
Niemen väkeä	454
Taulu: Olavi Niilonpoika, ratsumies, Haimila	455
Nootit	456
Lähteet	515
Arkistolähteet	515
Lähdekirjallisuus	519
Hakemistot	523
Henkilöhakemisto	523
Paikkahakemisto	563

Esipuhe

Vehkalahden pitäjän Sippolan kappelin Liikkalan kylässä sijaitsevia *Seppälän* ja *Aholan* maakirjataloja samoin kuin naapurikylässä Hirvelässä sijaitsevaa *Sepän* maakirjataloa hallitsi aikoinaan suku, joka polveutuu silloisen Viipurin linnaläänin Kymenkartanon voutikunnan Vehkalahden pitäjän Liikkalan kylän Ylä-Liikkalan kyläosassa ainakin v:sta 1589 asuneesta *Eerik Heikinpojasta*. Hänen talonsa, joka aiemmin oli ollut samaa taloa sittemmin Mikkolaksi kutsutun talon kanssa, oli v:sta 1627 ratsutilana, ja sen isännistä monet harjoittivat myös sepän ammattia. Taloa kutsuttiinkin ”vaskisepän rustholliksi”; talon nimeksi vakiintui vähitellen Seppälä.

Liikkalan Aholan rustholli tuli suvun hallintaan 1675, kun Eerik Heikinpojan pojanpoika *Sipi Yrjönpoika* osti sen edesmenneen ratsutilallisen Esko Pekanpojan pojalta *Sipi* Eskonpojalta. Hirvelän kylään sukua muutti 1697, kun Liikkalan Aholan rusthollarin, pistooliseppä *Simo Sipinpojan* veljet *Eerik*, *Matti* ja *Sipi Sipinpojat* saivat haltuunsa *Sipi Yrjönpoika* Longan rusthollin. Veljeksistä *Sipi Sipinpoika* siirtyi myöhemmin sepäksi ja torppariksi Sippolan rälssisäteriin (Sippolan hoviin), ja *Matti Sipinpojan* poika *Tuomas Matinpoika* otti viljelykseen Valkealan pitäjän Haimilan kylästä *Niemen* talon.

Eerik Heikinpojan suvun jäsenistä kolme kohosi säätyläistöön. He käyttivät sukunimiä *Licin*, *Liceen* (tai *Lecin*) ja *Licinius*; nimi lienee valittu Rooman keisarin (308–324) Liciniuksen ja asianomaisten synnyinpaikan Liikkalan mukaan. Suvun säätyläisjäsenet ja heidän vaiheensa ovat pää-

osin tunnettuja painetusta kirjallisuudesta: heistä ovat kirjoittaneet mm. AKIANDER 1866 ja 1868, NORDENSTRENG 1908, RAMSAY 1909–16, LEWENHAUPT 1921, ELGENSTIERNA 1925–36, BRENNER ynnä muut 1936, ROSÉN 1936, DURCHMAN 1945, BLOMSTEDT 1947, PINOMAA 1949, WIRILANDER 1953, CARPELAN 1954–66, HELLGREN 1957, KURTÉN 1972, LUTHER 1972 ja VÄÄNÄNEN 1975.

Pistooliseppä ja valtiopäivämies Simo Sipinpojan poika, ylioppilas *Johan Liceen* tuli 1722 Vehkalahden koulumestariksi ja toimi sitten Haminaan perustetun koulun rehtorina (ainoana opettajana).¹ Hänen setänsä, Hirvelän Sepän rusthollarin Eerik Sipinpojan pojista pataljoonansaarnaaja *Thomas Licenius* pääsi 1724 Ristiinan pitäjän kirkkoherraksi appensa avuksi ja seuraajaksi,² ja 1708 venäläisten vangiksi jäänyt kapteeni *Erich Licin* sai sotavankeudesta päästyään eron everstiluutnantin arvolla.³

Säätyläissukulaistensa sukunimeä käyttivät toisinaan myös Thomas Liceniuksen ja Erich Licinin veljet, Hirvelän Sepän rusthollarit *Heikki* ja *Pekka Eerikinpojat Liceen* sekä heidän serkkunsa, edellä mainittu Haimilan Niemen isäntä, kuudennusmies *Tuomas Matinpoika Liceen*. Nimeä ei seuraavissa talonpoikaisissa sukupolvissa enää esiinny, ja säätyläisnimenäkin se tietääkseni hävisi (tästä suvusta) jo 1700-luvun loppupuolella. Samaa nimeä (mm. muodossa Licinius) oli kyllä samoihin aikoihin (1700-luvulla) Ruotsissa myös muilla suvuilla.

Johan Liceenin kuoltua 1742 hänen hallussaan olleeseen, sodassa autioituneeseen Liikkalan Aholan kruununrustholliin sijoit-

tettiin hänen serkkunsa, edellä mainitun Sippolan hovin sepän ja torpparin Sipi Sipinpojan pojat *Tuomas, Jaakko ja Eerik Sipinpojat*.

Käsillä olevassa tutkimuksessa selostetaan Eerik Heikinpojan mieslinjaisen suvun vaiheita 1580-luvulta 1840-luvun tienoille. Tutkimuksen lopussa on selvitys eräistä muista Liikkalan Seppälän ja Aholan, Hirvelän Sepän ja Haimilan Niemen taloja asuneista henkilöistä ja heidän vaiheistaan; osa heistä polveutuu naislinjan kautta Eerik Heikinpojan suvusta, osalla taas on jokin muu liittymä sukuun. Yksittäisiä tutkimuskysymyksiä olen aiemmin käsitellyt mm. Yagoon Kymenlaakso-ryhmään lähettämisesäni viesteissä.⁴ Kymenlaakson sukututkimusseuran jäsentapaamisessa 10/4 2018 pidin aiheesta esitelmän, jonka lyhennelmä on julkaistu seuran vuosikirjassa.⁵

Suomen Sukututkimusseuran julkaisusarjassa 1943 ilmestyneessä Suomalaisessa sukuhakemistossa mainitaan kapteeni Erik Lindhin kuolinpesän hallussa Helsingissä ollut käsikirjoitus, joka käsittelee Licén-sukua. Tätä käsikirjoitusta, jota ei enää mainita 1992 ilmestyneessä sukuhakemistossa, en ole tavoittanut.⁶

Helsingin Kontulassa vappuna 2019.

Seppo Sippu.

Nootit

¹ AKIANDER 1866: 219. "Johan Licéen 1724–1742, kalas rektor." — NORDENSTRENG 1908: 27, 219–220. "Johan Licéen." — NORDENSTRENG 1909B: 26, 212–213. — RAMSAY 1909–16: 196, tab. XVII (Husgafvel och Vilken). "Johan Eriksson Husgafvel ... Gift med Maria Licin, ..., dotter af pistolsmeden Licin." Licin-, Liceen-nimeä ei kuitenkaan alkuperäislähteissä esiinny pistooliseppä Simo Sipinpojalla, vaan ainoastaan hänen pojallaan ja muutamilla veljempojilla. — ROSÉN 1936: 271–272. "Johan Liceen." — HELLGREN 1957: 245, 249. Rehtori Johan Lecinin tila (myöh. Ahola) Liikkalassa. — *Ylioppilasmatrikkeli 1640–1852*: n:o 4892. "Johan Licenius, myöhemmin Licéen Johannes Erici." Haminan pedagogion rehtori Johan Liceen ilmoitetaan tässä erheellisesti Thomas Liceniuksen veljeksi, vaikka hän oli tämän serkku, Simonpoika (Johannes Simoni).

² AKIANDER 1868: 411, 415–416. "Thomas Licenius, blef af finska konsistorium i Stockholm 1717 föreslagen till pastor i Kronoborg, men vidare har man sig icke bekant om honom än att han blef pastor i Kristina. Tengströms Handlingar VI.21." — DURCHMAN 1945. "Thomas Licenius." — BLOMSTEDT 1947. — CEDERBERG 1947: 5. — PINOMAA 1949: 101–103, 115, 121–122. "Thomas Licenius." — VÄÄNÄNEN 1975: 258 n:o 192. "Licenius, Thomas Erici." — KOSKENVESA 1976: 12–13. — *Ylioppilasmatrikkeli 1640–1852*: n:o 4891. "Thomas Licenius."

³ LEWENHAUPT 1921: 396. "Licin, Erik, f. 1680 i Finland; kom i tjänst 1699; fänrik vid Savolax fördbl. inf.-reg. 1701 5/9; konfirm. s. å. 7/11; löjtn. därst. 1703 4/12; konfirm. 1704 23/3; kapten därst. 1705 6/10; kapten vid Seulenbergska Sachsiska bat. 1708 15/3; fången s. å. 17/10 vid Kolkampä; hemkom 1722 i juli; överstelöjtn:s avsked s. å. 26/6; d. 1745 /12. Slag och belägringar, i vilka han deltagit: Masilkowa [sic], Ingris, Nöteborg, Systerbäck, Malkiasari [sic], Viborg, Kolkampä; särad i foten. — G. 1704 i Viborg m. Ester Elisabeth Andersson; ..." — ELGENSTIERNA 1925–36: I 127. Aatelissuku Andersson, n:o 738. Ester Elisabet, puoliso everstiluutnantti Erik Licin. — BRENNER YM. 1936A: 447. "Storbreds köpte denne [Johan Wilhelm Hising] icke för att förena det med övriga bruket underlydande jordegendomar utan till "boställe" åt sina svärföräldrar överstelöjtnanten Erik Licin och hans hustru Ester Elisabeth von Andersson." — BRENNER YM. 1936B: 33, 92, 241, 298. "Sedan Johan Wilhelm Hising samtidigt som den övriga svenska armén blivit tillfångatagen vid Perevolotjna år 1709, fördes han till Tobolsk i Sibirien, där han tio år senare gifte sig med Maria Christina Licin, en dotter till överstelöjtnanten Erik Licin, som också han var rysk krigsfånge. ... åt svärföräldrarna överstelöjtnanten Erik Licin och hans maka Ester Elisabeth von Andersson, vilka utstått svåra lidanden före och under den ryska fångenskapen i Sibirien, gav han [J. W. Hising] en fristad på Storbreds." — CARPELAN 1954–66: 49, 197, 338, 515, 680, 711, 852. — OJA 1958: 244. "Everstiluutnantti Eerik Lessin (1723–1725)" Inkereen ratsutilan haltijana. — LUTHER 1972. — KURTÉN 1972.

⁴ SEPPU SIPP 2004–14: Licin-, Liceen-, Licenius-, Seppälä-, Ahola-, Seppä- ja Niemi-sukuja käsittelevät viestit. *Yahoo Groups, Kymenlaakson suvut, groups.yahoo.com*, viestit n:o 1085 (9/2 2004), n:o 1086 (10/2 2004), n:o 1089 (10/2 2004), n:o 1215 (28/4 2004), n:o 1218 (3/5 2004), n:o 1221 (4/5 2004), n:o 1223 (5/5 2004), n:o 4434 (6/11 2012), n:o 4620 (30/3 2013), n:o 4769 (14/7 2013), n:o 4772 (15/7 2013), n:o 4773 (15/7 2013), n:o 4775 (17/7 2013), n:o 4810 (5/8 2013) ja n:o 4890 (28/3 2014).

⁵ SIPP 2019.

⁶ GUNNAR SIVÉN: *Suomalainen sukuhakemisto – Genealogiskt Repertorium för Finland*. Suomen Sukututkimusseuran julkaisuja XV. Helsinki 1943. — LEIF METHER: *Sukuhakemisto – Släktregister – Family Index*. Julk. Suomen Sukututkimusseura. Helsinki 1992.

talosta kertyi lahjoituksen sielulukuun 13 miestä (taulukko 4 viereisellä sivulla).

Alimaaoikeuden selvityksen perusteella kameraalihovi antoi 24/2 1792 ukaasin Suchtelenille osoitettavista sieluista. Varsinaisen lahjoituskirjan (žalovannaja gramotta) donataari sai tiloihinsa hallitsijalta 5/6 1792.⁶³

Lahjoitustalonpojat maksoivat nyt kruunulle menneen maakirjaveron sijaan donataarille vuotuista maanvuokraa, jonka määrästä ja maksutavasta sovittiin donataarin ja talonpoikien välisessä kontrahdissa.⁶⁴ Liikkalan donaation talonpojilta 1812 saadun tiedon mukaan nämä maksoivat vuosittain 120 pankkoruplaa manttaalilta, donataarin ja talonpoikien välillä joitakin vuosia aiemmin tehdyn suullisen kontrahdin mukaisesti.⁶⁵ Seppälän lahjoitustalosta maksettiin siis donataarille maanvuokraa (7/16) × 120 = 52,50 pankkoruplaa, mikä v:n 1812 verohinnoissa vastasi 3,39 tynnyriä rukiita tai 5,25 puutaa (eli 10,5 leiviskää) voita tai 75 renkipäivätyötä tai 37,5 juhtapäivätyötä. Kruunulle lahjoitustalonpojat maksoivat vuosittain podušna- eli sielurahat, veroheinät (sieluluvun mukaan) ja viinanpolttovuokran, ks. taulukko 5 sivulla 26.

Allodiaalidonaatioon kuuluvan lahjoitustalon asukkuuksista päätti donataari, käytännössä edustajansa välityksellä. Lahjoitustalonpoikien keskinäisiä yhtiökontrahteja vahvistettiin alilainkäyttöoikeudessa tai (v:sta 1797) kihlakunnanoikeudessa, mikäli ne olivat donataarin edustajan hyväksymiä.⁶⁶ V:n 1817 asetuksen myötä päätösvalta lahjoitustalon asukkuuksissa siirtyi maaherralle, mikäli talo oli lahjoituksen tapahtuessa ollut kruununluontoinen, kuten oli asian laita Suchtelenin kaikkien lahjoitustalojen tapauksessa. Sijoituspäätöstä varten maaherran tuli pyytää donataarin lausunto ehdotetusta asukkaasta.⁶⁷

Yhtiökontrakti 1801. Vehkalahden ja osan Kymiä talvikäräjissä 18/1 1802 Eerik Sipienpoika Seppälän tyttärenpojan, edes-

menneen lahjoitustalollisen *Jaakko Juhonpoika Seppälän* leski *Eeva Heikintytär* Liikkalasta esitti talollisen *Sipi Juhonpoika Tanin* kanssa 21/9 1801 tehdyn, sanasta sanaan näin kuuluvan kontrahdin:

”Vuonna 1801 syyskuun 21:ntena tehtiin kypsän harkinnan jälkeen ja vapaasta tahdosta seuraava kontrahti edesmenneen Jaakko Juhonpojan lesken, Liikkalan kylästä ja Vehkalahden seurakunnasta kotoisin olevan Eeva Heikintytär Seppälän välillä yhdeltä puolen, jolla on kolme lasta, nimittäin kaksi poikaa Eerik Jaakonpoika 7:nnellä ja Jaakko Jaakonpoika 4:nnellä sekä yksi tytär 10:nnellä vuodella, ja Sipi Juhonpojan välillä toiselta puolen, joka jo seitsemättä vuotta on ollut naimisissa Jaakko Juhonpojan sisaren Beata Juhontyttären kanssa ja asunut yllämainitussa talossa:

Minä Eeva Heikintytär omasta ja lasteni puolesta julistan täten niin vapaasta tahdosta kuin myös edesmenneen mieheni Jaakko Juhonpojan määräyksestä, että Sipi Juhonpojan, joka on vaimoineen säyseästi ja yksimielisenä kanssani elänyt sekä väsymättä työskennellyt talossa ja sen kunnossapidossa, pitää oleman edesmenneen mieheni veljenä ja nyt isäntänä hoitaman taloa, että leski Sofia Simontyttären, joka on meille äiti-puolen paikalla, pitää oleman vanhimpana eli emäntänä talossa ja tämän kahden tyttären, Eeva ja Liisa Yrjöntyttären, jos ja kun he astuvat avioon, pitää varojen ja tilaisuuden sekä maan tavan mukaan myötäjäsillä varustettaman. Itse kunkin joukossamme pitää antautua pitämään mitä tarkinta huolta siitä, että vastedes niin kuin tähänkin asti pyrkivät yksimielisyyteen ja sopuun sekä että kaikella ahkeruudella noudattavat päälleen pannut velvollisuutensa. Mutta mikäli vastoin kaikkia odotuksia niin sattuisi, että ilmenee epäsovua ja riitaa eikä yhteiselo yhdessä yhtiössä löytäisi sijaa, vaan tulisi väistämättä ero, niin pitää Sipi Juhonpojan saaman puolet niin omistamastani osasta Seppälän taloa kuin myös silloin siitä löytyvästä irtaimesta omaisuudesta, ja Sofia Simon-

osa- luku	mant- taali	talonosakas, yhtiömiehet	väkeä	
			m	n
1/3	7/48	Yrjö Jaakonpoika, poikapuoli Jaakko Juhonpoika ym.	3	6
1/3	7/48	Jaakko Jaakonpoika, lanko Matti Kustaanpoika	5	2
1/3	7/48	Martti Iisakinpoika, veljet Jaakko ja Eerik Iisakinpojat	5	8
1	7/16	koko talo	13	16

Taulukko 4. Liikkalan Seppälän kruununtalosta N:o 2 kenraalimajuri Suchtelenille 1792 lahjoitetut sielut. Haminan alilainkäyttöoikeuteen 1793 saapunut kirje n:o 52, KA Vanhan Suomen tuomiokunnat, Kymi 1793 n:o 152.

tytär, jonka emännuus silloin lakkaa, pitää lapsineen, samoin kuin raihmainen ja tylsämielinen lankoni Eerik Juhonpoika, minun ja Sipi Juhonpojan yhteisesti kohtuullisella ylöspidolla elättää. Tähän julistamme me Sofia Simontytär ja Sipi Juhonpoika olevamme täysin tyytyväisiä, pontevimmalla sitoumuksella täyttää se, mikä on velvollisuutenamme. Paremmaksi vakuudeksi olemme me tämän allakirjoitettujen uskottujen miesten läsnä ollessa nimimmme ja puumerkkimmme omakätisellä allepiirtämisellä vahvistaneet, mikä tapahtui Liikkalassa yllä mainittuna päivänä.”

Kontrahdin allepiirsivät Eeva Heikintytär, Sofia Simontytär ja Sipi Juhonpoika, ja heidän allepiirtonsa todistivat Eerik Martinpoika Vakkari ja Antti Turkia. Kaikkien puumerkkien omakätisen allepiirron todisti vielä allekirjoituksellaan Haminan tuomiorovasti Emanuel Indrenius.

Sitten kun oli saatu tietää, että kontrahdille oli ennen kihlakunnanoikeuden vahvistusta saatava donataarin tai hänen valtuusmiehensä suostumus, kontrahtiin lisättiin: ”Ylläseisovaan kontrahtiin annan minä valtuutettuna tilan [so. lahjoitusmaan] staarostana suostumukseni. Summassa 26. marraskuuta 1801. Martti Jaakonpoika Pytty (puumerkki).” Martti Pytyn allepiirron todistivat Matti Pilli ja Eerik Anttila.

Pari päivää ennen kontrahdin vahvistusta siihen vielä lisättiin käräjäpaikalla Summassa Matti Matinpoika Mänttärin ja Mikko Yrjönpoika Puhakan alaikäisten holhoojien ominaisuudessa antama suostumus. Heidän puumerkkiensä oikeellisuuden todisti Lars Seppén, joka oli myös kontrahdin laatintu.

Kontrahti julkiluettiin sopimuspuolille, jotka tunnustivat sen oikeaksi. Niinpä kihlakunnanoikeus vahvisti kontrahdin oikeudenkäymisenkaaren XX luvun 2. §:n nojalla.⁶⁸

Tilus- ja rakennuskatselmus 1825. Jaakko Iisakinpoika Seppälän poika *Matti Jaakonpoika Seppälä*, joka yhdessä serkkunsa *Eerik Martinpoika Seppälän* kanssa hallitsi kolmannesta Seppälän lahjoitustalosta, haki 7/9 1819 Viipurin läänin maaherralta sijoitusta puoleen osaan tätä talonosaa eli kuudennekseen maakirjatalosta.⁶⁹ Itse asiassa kyseinen kolmannes oli jo sen asukkaiden kesken käytännössä halottu kahtia, ja Matti oli saanut isänsä puoliskon siitä 23/9 1818 tehdyllä kirjallisella luovutuskirjalla. Eerik vastusti Matin hakemusta ja vaati itselleen koko kolmannesta sillä perusteella, että hänen isävainoallaan Martti Iisakinpojalla oli ollut siihen yksin omissa nimissään Kymenkartanon provinssikanslian 30/7 1777 myöntämä sijoitus.

syyskäräjät 9/11 1765 § 4. KA Vanhan Suomen tuomiokunnat, Kymi 1765 n:o 21: 279v–282.

Veroheinät ja sielurahat, sivulla 23

⁶⁰BONSDORFF 1833: 468–469, 554–556, 610–614. — AKIANDER 1864: 108–109. — HÄKKINEN JA SIPP 2000: 73–81.

Suchtelenin lahjoitustaloksi 1792, sivulla 23

⁶¹AKIANDER 1864: 107–108, 182–183. — HELLGREN 1957: 303–305. — PAASKOSKI 1997: 97–98, 290. — HÄKKINEN JA SIPP 2000: 81–84.

⁶²Haminan alimaoikeuden raportti 7/7 1793 sekä luettelo kenraalimajuri ja ritari van Suchtelenille Liikkalan, Mämmälän ja Ruotilan kylistä lahjoitetuista 300 sielusta (päiväämätön, luultavasti tammikuun lopulta 1792), esillä alilainkäyttöoikeuden istunnossa 13/7 1793, Haminan alilainkäyttöoikeuteen 1793 saapunut kirje n:o 52. KA Vanhan Suomen tuomiokunnat, Kymi 1793 n:o 152.

⁶³HÄKKINEN JA SIPP 2000: 82–84. Ks. tässä viitattut lähteet.

⁶⁴PAASKOSKI 1997: 185–209, 278. — SIPP 2014A: 70–71.

⁶⁵HÄKKINEN JA SIPP 2000: 86–88. — SIPP 2014A: 72.

⁶⁶SIPP 2014A: 71.

⁶⁷SIPP 2014A: 72–73.

Yhtiökontrakti 1801, sivulla 24

⁶⁸Lahjoitustalollisen leski Eeva Heikintytär Seppälä Liikkalasta esittää oikeuden vahvistettavaksi Sipi Juhonpoika Tanin kanssa 21/9 1801 tekemänsä kontrahdin, Vehkalahden ja osan Kymiä talvikäräjät 18/1 1802 § 10. KA Vanhan Suomen tuomiokunnat, Kymi 1799–1803 n:o 41: 410v. Kontrakti on ollut pöytäkirjan liitteenä, mutta sitä ei löydy tuomiokirjaniteestä. — Perunkirjoitus 16/1 1802 liikkalalaisen lahjoitustalollisen Jaakko Juhonpoika Seppälän jälkeen, perukirjoja Kymmin tuomiokunnasta n:o 30/1802. KA Vanhan Suomen tuomiokunnat, Kymi 1752–1805 n:o 180. ”Än är till detta bo och Matlag bonden Sigfred Johannsson Tani igenom Contract af 21. September 1801 antagen till wärd å benämde hem[m]an.” — Talollinen Jaakko Sipinpoika Seppälä Liikkalasta vs. talolliset Eerik Jaakonpoika ja Matti Sipinpoika Seppälä sekä Taavi Jaakonpoika (sic! p. o. Iisakinpoika) Seppälä omasta ja naimattoman Eeva Yrjöntyttären puolesta, kaikki samasta kylästä, Vehkalahden ja Sippolan syyskäräjät 7/10 1841 § 308. KA Kymi Viipurin lääninä 1841 KO a 30: 895–896. Kanta ja Jaakko Sipinpoika Seppälä oli edesmenneen Sipi Juhonpojan poika, joka vaati vastaajilta ja jakamattoman yhdysesän osakkailta pesän jakoa, koska ”yhdysesämä oli syntyneen epäsovun vuoksi menettänyt kaiken viihtyisyytensä”. Jaakko esitti oikeudelle isävainansa ja enonsa lesken 21/9 1801 tekemän kontrahdin, joka on siteerattu täydellisenä jutun pöytäkirjassa. — SIPP 2014A: 71.

Tilus- ja rakennuskatselmus 1825, sivulla 25

⁶⁹Matti Jaakonpoika Seppälä hakee 7/9 1819 sijoitusta kuudennekseen Liikkalan Seppälän lahjoitustalosta N:o 2. MMA Viipurin lääninkonttori, anomusdiari 1819 Dae:8: SD 418/1819.

⁷⁰SIPP 2014A. — Maaherran päätös 8/7 1826 n:o 867 Liikkalan Seppälän lahjoitustalon N:o 2 kolmannen viljelystavasta ja asukkuuksista, annettu Matti Jaakonpoika Seppälän anomuksen SD 418/1819 johdosta. MMA Viipurin lääninkonttori, päätös- ja välipäätöstoiteet 1826 Dae:16.

⁷¹Maaherran välipäätös 14/2 1825 n:o 196 Matti Jaakonpoika Seppälän sijoitusanomukseen SD 418/1819. MMA Viipurin lääninkonttori, päätös- ja välipäätöstoiteet 1825 I Dae:14.

⁷²Hovineuvos ja kruununvouti Anton Elfvingin määräyksestä jättää kruununnimismies Berndt Johan Brander toimituskirjan Liikkalan Seppälän lahjoitustalossa N:o 2 toimitetusta katselmuksesta, Vehkalahden, Sippolan, Suursaaren ja Tytärsaaren syyskäräjät 12/11 1825 § 263. KA Kymi Viipurin lääninä 1825 KO a 14: 1074v–1075.

⁷³Maaherran päätös 8/7 1826 n:o 867 (ks. nootti 70).

⁷⁴Maaherran päätös 18/5 1827 n:o 921 Matti Jaakonpoika Seppälän ja Eerik Martinpoika Seppälän anomukseen SD 274/1827. MMA Viipurin lääninkonttori, päätös- ja välipäätöstoiteet 1827 Dae:17.

Perintöoikeuskanne 1828, sivulla 27

⁷⁵SIPP 2014A: 73.

⁷⁶HÄKKINEN JA SIPP 2000: 93–94.

⁷⁷Talolliset Eerik Jaakonpoika, Mikko Matinpoika, Jaakko Jaakonpoika, Eerik Martinpoika ja Matti Jaakonpoika Seppälä Liikkalasta vs. insinöörikenraali, kreivi Petter Suchtelen, Vehkalahden, Sippolan, Suursaaren ja Tytärsaaren syyskäräjät 19/11 1828 § 196 ja talvikäräjät 24/4 1829 § 255. KA Kymi Viipurin lääninä 1828 KO a 17: 1013–1013v; 1829 KO a 18: 531v.

⁷⁸Ks. esim. Kymenkartanon läänin maakirja 1706. KA Viipurin ja Savonlinnan läänin tili 8744: 472v–660. — Vv:n 1725–39 maakirjojen mukaan Vehkalahdella suurimman perintötalojen ryhmän muodostivat knaappitilat; nämä olivat rälssin alta kruunulle peruutettuja taloja, joille oli myöhemmin myönnetty perintöluonto ja säterivapaus (ja knaappisuihuihin kuuluville asukkaille henkirahavapaus).

⁷⁹Antti Tuomaanpoika ja Juho Juhonpoika Hirvelästä vs. Tuomas Eerikinpoika ja Pekka Eerikinpoika Liikkalasta, Vehkalahden ja osan Kymiä syyskäräjät 4–5/10 1692. KA Kymenkartano ja Lappee 1690–93 KO a 4 (ii 7): 437–437v. — Ratsumiestalolliset Antti Tuomaanpoika ja Juho Juhonpoika Hirvelästä vs. sukuoikeusratsumiestalollinen Tuomas Eerikinpoika, tämän serku sukuoikeusrusthollari Simo Sipinpoika ja kruununrusthollari Pekka Eerikinpoika Liikkalasta, Vehkalahden ja osan Kymiä kesäkäräjät 5–6/7 1693. KA Kymenkartano ja Lappee 1690–93 KO a 4 (ii 7): 665–669. — Sukuoikeus- ja ratsumiestalolliset Antti Tuomaanpoika ja Juho Juhonpoika Hirvelästä vs. sukuoikeus- ja ratsumiestalolliset Tuomas Eerikinpoika ja Simo Sipinpoika

sekä kruununrusthollari Pekka Eerikinpoika Liikkalasta, Vehkalahden ja Kymin syyskäräjät 10–11/11 1693. KA Kymenkartano ja Lappee 1693 KO a 5 (ii 8): 62–64v (121–126).

⁸⁰Lautamies Eerik Heikinpoika Mikkola Liikkalasta vs. insinöörikenraali, kreivi Petter Suchtelen, Vehkalahden, Sippolan, Suursaaren ja Tyttärsaaren syyskäräjät 19/11 1828 § 195 ja talvikäräjät 24/4 1829 § 254. KA Kymi Viipurin lääninä 1828 KO a 17: 1012–1013; 1829 KO a 18: 531–531v.

⁸¹Pekka Eerikinpoika Liikkalasta hakee lainhuutoja edesmenneeltä Mikko Eskonpojalta luovutuskirjalla 1680 ja Mikon lesken Anna Eerikintyttären hyväksymisellä 17/10 1687 hankkimaan ratsutilaan Liikkalassa, Vehkalahden ja Kymin syyskäräjät 26/10 1687 (ensimmäinen lainhuuto), talvikäräjät 7/3 1688 (toinen lainhuuto) ja kesäkäräjät 5/7 1688 (kolmas lainhuuto). KA Kymenkartano ja Lappee 1687–89 KO a 3 (ii 6): 68–68v, 198v, 221. ”Pekka Eerikinpoika Liikkalasta antoi sisään oikeuteen erään kirjelmän, kapteeniluutnantin, miehuullisen Johan Jacobinpojan allekirjoittaman, sen sisältöisen, että 1680, kun hänen piti ratsastaa Sippolan kartanosta, on Mikko Eskonpoika yhdessä silloisen lautamiehen Sipi Niilonpojan kanssa tavannut hänet ja pyytänyt kapteeniluutnanttia laatimaan kirjan hänen Mikon ja Pekka Eerikinpojan välille, jolle hän halusi luovuttaa talonsa Liikkalassa, koska hän ei köyhyytensä vuoksi voinut sitä hoitaa ja sen edestä suorittaa ratsuvarusteita, ja tämän sellaisin vissein ehdoin, joihin Pekka sitä vastaan on sitoutunut ja joihin he kumpikin olivat tyytyneet, kuten itse kirja kaiken sen säätää ja sisältää. Edelleen on 17. lokakuuta 1687 Mikon leski Anna Eerikintytär siten ollut uudestaan yhtä mieltä Pekka Eerikinpojan kanssa, että koska hänen miestensä elinaikanaan, kun hän ei enää ollut voinut taloa hoitaa, oli sen Pekka Eerikinpojalle luovuttanut, tavalla ja siten kuin kapteeniluutnantin laatima kirja osoittaa, ja koska hän Anna ei alaikäisen poikansa kanssa sitä myöskään voi nyt ottaa, sen vuoksi on hän uudestaan luovuttanut kyseisen talon Pekalle pidettäväksi, ja sen hänelle ennen muita toivoo ja antaa, koska Pekka on edelleen sitoutunut hänen autuaan miehensä paneemiin ehtoihin, ja sen vuoksi pyytää leski, että moinen vahvistettaisiin, minkä kaiken hänen luovutuskirjansa (cessions skriff) yllämainitulta päivältä ja hyvien miesten todistajina allekirjoittamana säätää ja sisältää. Sen tähden anoi Pekka Eerikinpoika, että hän voisi laillisesti tulla vahvistetuksi taloon, jotta hänellä, jonka täytyi niin vaikeina aikoina taloa hoitaa ja kalliit ratsuvarusteet hankkia, olisi tulevaisuudessa sen hallinnasta sitäkin enempi varmuus, varsinkin kun edesmennyt Mikko Eskonpoika oli viimeksi pidetyn [so. v:n 1681] kuninkaallisen komission edessäkin useinmainitun talon Pekka Eerikinpojalle luovuttanut, kuten sen pitämästä pöytäkirjasta on luettavissa. Sen vuoksi oikeus otti kaiken tämän harkintaansa ja huudatti talon ensimmäisen kerran lainmukaisesti ilman että mitään moitetta tapahtui.” — Moitetta ei esitetty myöskään toisen ja kolmannen lainhuudon yhteydessä. Kolmannen

lainhuudon pöytäkirjassa puhutaan enää Mikko Eskonpojan lesken ja Pekka Eerikinpojan välisen, taloa ja sen hallintaa koskevan sovinnon huudattamisesta. — Pekka Eerikinpoika Liikkalasta hakee kiinnekirjaa Mikko Eskonpojalta hankkimaansa ratsutilaan, Vehkalahden ja Kymin talvikäräjät 16/2 1690. KA Kymenkartano ja Lappee 1690–93 KO a 4 (ii 7): 33–33v. Kihlakunnanoikeus toteaa kyseisen vapaaehtoisen luovutuksen olevan lainmukaisesti kolmasti huudatettu, ilman että kukaan, joka voisi sukuoikeusvaatimuksella tähän taloon (genom prætentien på bördzrätt till detta hemmanet) vallata sen hallinnan, oli sitä vähimmäskään määrin moittinut, vaikka oli kulunut niin pitkä aika yli vaadittujen yön ja vuoden siitä kuin viimeinen huuto tapahtui. Sen vuoksi kuninkaallisen majesteetin 18/7 1681 antaman uudistetun talonkatselmusjärjestyksen 27. kohdan nojalla ”tunnustetaan samainen talo kruunun alle (kännes samme hemman under Cronan), ja tulevat Pekka Eerikinpoika ja hänen perillensä tämän hallintaan hoidetuiksi (wedh besittandendär aff handhafde) niin pitkään kuin hän ja he voivat siitä vaaditun ratsuvarustuksen ja muut kruunun ulosteot suorittaa ja tehdä”. — Tässä ei siis myönnetty kiinnekirjaa perintötaloon, vaan hallintaoikeus kruunun-taloon. — Pekka Eerikinpoika oli muuttanut Saaramaan Katteluksesta Liikkalan Mikkolaan yhdessä isänsä Eerik Vilpunpojan ja veljensä Antti Eerikinpojan kanssa.

Irtsanomisia, sivulla 28

⁸²HÄKKINEN JA SIPP 2000: 92–94. — SIPP 2014A: 74.

⁸³Jalkaväenkenraali, kreivi Suchtelenin omistamien lahjoitustilojen isännöitsijä, everstilutnantti ja ritari Fredric Baeckman vs. talollinen Matti Jaakonpoika Seppälä Liikkalasta, Vehkalahden ja Sippolan syyskäräjät 13/11 1833 § 113. KA Kymi Viipurin lääninä 1833 KO a 22: 1101.

⁸⁴Everstilutnantti ja ritari Fredric Baeckman kenraalin ja ritarin, kreivi Suchtelenin Vehkalahden pitäjässä sijaitsevan donaation isännöitsijän ominaisuudessa vs. talollinen Matti Jaakonpoika Seppälä Liikkalasta, Vehkalahden ja Sippolan 10/3 1835 alkaneet talvikäräjät § 148. KA Kymi Viipurin lääninä 1835 KO a 24: 452v–453.

⁸⁵HÄKKINEN JA SIPP 2000: 96–98. — SIPP 2014A: 74–75.

⁸⁶Tilanhoitaja C. A. Löfman anoo 1/5 1841 lampuotti Eerik Martinpoika Seppälän häätämistä rälssitalosta N:o 2 Liikkalassa. MMA Viipurin lääninkanslia, anomusdiari 1819 Ab:31: SD 333/1841. — Kuvernöörin päätös 3/5 1841 n:o 2083 C. A. Löfmannin anomukseen SD 333/1841. MMA Viipurin lääninkanslia, päätös- ja välipäätöstoisteet 1841 Db:30.

⁸⁷Vehkalahden henkikirja 1840 (marrask. 1839), Liikkala N:o 1. KA Viipurin läänin henkikirjat 1840, Vi 44: 210v–211. Talon haltijana on vielä lautamies Matti Eerikinpoika Mikkola, jonka luona väkeä kaikkiaan 21 henkeä, joista 10 podušnarahaa maksavia miehiä ja 11 podušnarahasta vapaita naisia. — Vehkalahden henkikirja

kaukset ja ilmiannot.⁸⁴⁹ Kantoi v:lta 1736 kymmenysviljoista hänelle kuuluvan osuuden (tertiaalin), 43 tynnyriä 10 kappaalaa teräviljaa (so. rukiita ja ohria), sekä seurakunnan viinijyvät, 8 tynnyriä teräviljaa.⁸⁵⁰ Mainitaan vielä kirkkoherraksi tammikuussa 1737 päivätyssä Ristiinan henkikirjassa.⁸⁵¹ K. Ristiinassa 12/3 1737 (päivää ennen uuden kirkkoherran vaalia) kaksi viikkoa kärsittyihin pistoksiin ”57-vuotiaana”, haud. Ristiinan kirkon alle kuoriin samalla kertaa anoppinsa kanssa 20/3 samana vuonna.⁸⁵² — Puoliso *Anna Jahnsonia*, s. n. 1692, k. Ristiinassa 21/4 1737 ”45-vuotiaana”, haud. Ristiinan kirkon alle kuoriin 8/5 samana vuonna, vanht Vehkalahden koulun rehtori, v:sta 1701 Luumäen varapastori ja v:sta 1721 Ristiinan kirkkoherra Matthias Jahnsonius, aiempi Bäck ja Sara Stift.⁸⁵³ Joutui vanhempiensa kertoman mukaan (1726) miehensä pahoinpitelemäksi ja sen takia vuoteenomaksi.⁸⁵⁴ Vapautettiin henkirahasta 1737. Anoi Ristiinan pappilassa 17/3 1737 (eli viisi päivää miehensä kuoleman jälkeen ja kolme päivää ennen hautausta) päivämällään kirjeellä Porvoon piispalta, että saisi kurjuudessaan ja köyhässä tilassaan vertaistensa tapaan konsistorilta yhden armovuoden.⁸⁵⁵ Määrättiin Porvoon konsistorin istunnossaan 30/3 1737 tekemällä päätöksellä armovuoden sijaan saamaan tulevalta pastorilta kahden vuoden ajan 15 tynnyriä viljaa vuodessa.⁸⁵⁶ Oli eläessään ”suuri juoppopytty ja pahennuskivi koko seurakunnassa”.⁸⁵⁷ — Ristiinan seurakunnassa 25/9 1737 toimitetussa katselmuksessa ei Licensiusten jäljiltä löydetty pappilasta muuta kuin yksi pöytä ja vanha sänky.⁸⁵⁸ — Licensiuksilta ei myöskään jäänyt rintaperillisiiä.⁸⁵⁹ Siitä huolimatta avioparin tiedot on luettavuuden helpottamiseksi sijoitettu omaan tauluunsa.

Taulu 29.

V. Heikki Eerikinpoika Liceen (taulusta 26), s. Vehkalahden Liikkalassa n. 1690. Muutti vanhempiensa ja kahden setänsä

perheiden mukana Hirvelästä 1697 hankittuun rustholliin; henkikirjoilla siellä v:sta 1712, luultavasti jo 1711; isännän ominaisuudessa 1712 ja v:sta 1723.⁸⁶⁰ Joutui kertomansa (1726) mukaan pian v:n 1721 rauhanteon jälkeen isänsä kykenemättömyyden vuoksi ottamaan vastaan Sepän rusthollin isännyyden ja hallinnan ja olikin kaikin tavoin huolehtinut rusthollin kuntoon saattamisesta sekä joutunut olemaan katselmuksissa ja muissa kokouksissa isäntänä vastuullisena.⁸⁶¹ Merkittiinkin maakirjoihin ja kymmenysluetteloihin Sepän rusthollin isännäksi jo 1724.⁸⁶² Sai Kymin kihlakunnan kruununvoudilta Johan Kyreeniltä 12/11 1722 kirjallisen luvan pitää ruokaa, olutta ja paloviinaa myynnissä matkusta-vaisten tarpeisiin, ottaen huomioon sen pitkän yleisen tien, joka kulkee Valkealan pitäjän Kuivalasta Vehkalahden pitäjän Hirvelään. Haki luvalleen laillista vahvistusta Vehkalahden ja osan Kymiä talvikäräjissä 11–15/3 1728.⁸⁶³ Saatuaan Savonlinnan ja Kymenkartanon läänin maaherralta luvan krouvin pitoon muistutti talvikäräjissä 3–7/3 1729 kihlakunnanoikeudelle, ettei hänen voittamansa krouvinpito-oikeus saa tulla mitenkään loukatuksi Sippolan kartanoon, Liikkalaan Yrjö Kristianinpoika Suutarille ja Viialaan Tuomas Yrjönpoika Tepposelle (Mäkelään) perustettavien uusien kestikievareiden myötä.⁸⁶⁴ Maksoi v:sta 1732 vuosittain viinanpoltosta hopeataalarin talo- eli manttaaliaksiisia sekä pannuista yhden ja myyntivapaudesta kaksi hopeataalaria krouviaksiisia; piti krouviaan ainoastaan talvisin ilman sen suurempaa menekkiä.⁸⁶⁵ Harjoitti myös kuparisevän ammattia. Vaati Vehkalahden ja osan Kymiä syyskäräjissä 1724 Viialan Tynnilän puustellitalonpojalta Niilo Olavinpojalta rästytyntä työpalkkaa viinapannusta, joka 14 vuotta aiemmin oli tehty vänrikki Wikmanille, joka tuohon aikaan oleskeli Valkealan pitäjän Kourulan kylässä.⁸⁶⁶

Kesäkäräjissä 1726 vastaamassa isälleen ja Pekka-veljelleen, jotka vaativat, että hä-

Kuva 16. Anna Jahnsonia Ristiinan pappilasta 17/3 1737 Porvoon piisपालle. "Christinae Prästegård d. 17 Martii 1737. [... Biskåppens] Aller Ödmiukaste Förebediare Anna Jahnsonia, Een högtbedröfwat Enckia." HMA Porvoon tuomiokapituli, saapuneet asiakirjat 1737 Eb:22.

net pakotettaisiin lähtemään talosta, "varsinkin kun hän ei tänä vaikeana aikana katso tärkeäksi pitää asiaankuuluvaa huolta vanhemmistaan". Määrättiin veljiensä Erich Licinin ja Thomas Liceniuksen 28/3 1726 Pekan hyväksi laatimassa kirjelmässä "tyytymään ainoastaan siihen osaan, minkä laki ja asetukset sellaisissa asioissa sanelevat". Vastasi tähän, että oli pannut yli 347 taalaria omista varoistaan talon parhaaksi, ja näytti Karjalan rakuunaeskadroonan henkikomppanian luutnantin viran haltijan, kapteeni Fabian Duwallin komppanian puolesta antaman todistuksen, jonka mukaan "ottaen huomioon talollinen Heikki Eerikinpojan hyvät varat ja varman omaisuuden ei häntä ole ainoastaan viime pääkatselmuksessa tunnustettu vanhan isänsä sijaan päteväksi rusthollariksi, minkä vuoksi Heikki Eerikinpoika onkin samaiseen pääkatselmusrullaan asetettu oikeaksi rusthollariksi ja tästä lähin tunnustetaan täysikuntoiseksi rusthollariksi, ja näin sitäkin enemmän, kun hän on osoittanut useita sieviä näytteitä ja toiminut ratsuvarusteiden parantamiseksi, niin ettei luultavasti kukaan muu taida hakea häntä ulos rusthollin vahingoksi". Tarjoutui kaikella pojan kunnioituksella ja tottelevaisuudella olemaan avuksi vanhemmilleen ja kehotti Pekka-veljeään hankkimaan itselleen toisen tilan ellei halunnut sopia hänen kanssaan. Väitti rusthollia

kruununtilaksi.⁸⁶⁷ Uudestaan vastaamassa samaan kanteeseen saman vuoden syyskäräjissä, joissa kruununvouti Johan Kyreen sanoi rusthollin olevan kruununluontoinen ja että se tulisi parhaiten viljellyksi jäädessään paremmissa varoissa olevalle Heikille. Asetti puolestaan takuuseen rusthollin hallinnasta ja viljelystä porvarit Samuel ja Jacob Forsellin.⁸⁶⁸ Näytti talvikäräjissä 1727 Savonlinnan ja Kymenkartanon läänin maaherran 24/11 1726 antaman päätöksen, jolla Sepän rusthollin hallintariita palautettiin perintömaata koskevana kihlakunnanoikeuden ratkaistavaksi. Sopi oikeuden edessä isänsä ja Pekka-veljensä kanssa niin, että saa isältään puolet rusthollista ja niinmuodoin vastedes viljelee puolta osaa sen tiluksista ja nauttii vastaavan osuuden augmenttien veroista ja että suorittaa samassa suhteessa mitä vaaditaan ratsuvarustukseen ja muihin ulostekoihin sekä yhdessä Pekan kanssa huolehtii vanhojen vanhempiensa elatuksesta.⁸⁶⁹

Hallitsi siitä lähin Sepän rusthollista puolta osaa, veroltaan 15/64 veroa, 15/64 manttaalia ja 1/2 tilaa. Erosi Pekan kanssa eri ruokakuntiin henkikirjojen mukaan vasta 1733. Vapaana henkirahasta 1743–44 ja v:sta 1748.⁸⁷⁰ Varusti yhdessä Pekka-veljensä kanssa rakuunan Karjalan rakuunaeskadroonan (myöhemmän rakuunarykmentin) henkikomppaniaan n:olla 89.⁸⁷¹

HMA Porvoon tuomiokapituli, saapuneet asiakirjat 1737 Eb:23.

⁸⁵⁹Pataljoonansaarnaaja Thomas Licin, akti n:o 4651 (ks. nootti 757). Erich Licin esiintyy Thomas-veljensä perillisenä, vieläpä ainoana (sic!) sellaisena.

Taulu 29: Heikki Eerikinpoika Liceen, sivulla 158

⁸⁶⁰Henkikirjat 1707–12, Hirvelä (ks. nootti 670). Eerik Sipinpojan vaimon luona v:n 1711 henkikirjassa mainittu ”Eerik-poika” (Son Erich) tarkoittanee Heikkiä. — Henkikirjat 1723–28, Hirvelä (ks. nootti 708).

⁸⁶¹Ks. nootti 688.

⁸⁶²Maakirjat 1722–24, Hirvelä (ks. nootti 669). ”Sigfred Eskellsson ell[er] Sigfred Jöransson nu Hindrich Erichsson” 1724. — Kymmenysluettelot 1723–28, Hirvelä (ks. nootti 670). V:sta 1724 Heikki Eerikinpoika, rukiita 4–12 k ja ohria 3–5 k. — Kymin kihlakunnan maakirjat 1725–26, Vehkalahden Hirvelä. KA Savonlinnan ja Kymenkartanon läänin tilit 8775: 23v–25; 8778: 48–51. N:o 2, Sipi Eskonpoika eli Sipi Yrjönpoika, nyt Heikki Eerikinpoika, 1 tila kruunun, 15/32 veroa ja 15/32 manttaalia. Rakuunaemätila henkikomppaniasa n:olla 121. — Kymin kihlakunnan maakirjat 1727–28, Vehkalahden Hirvelä. KA Savonlinnan ja Kymenkartanon läänin tilit 8781: 24v–26; 8784: 24v–26.

⁸⁶³Rusthollari Heikki Eerikinpoika Hirvelästä hakee lainmukaista vahvistusta oikeudelleen pitää ruokaa, olutta ja paloviinaa myynnissä, Vehkalahden ja osan Kymiä talvikäräjät 11–15/3 1728. KA Kymenkartano ja Lappee 1728 KO a 34 (ii 37): 260–261. Nimismies Henrik Grassilla, jolla Metsäkylässä oli Hirvelää lähinnä olevaa kestikievari, ei ollut Heikki Eerikinpojan anomukseen mitään muistutettavaa, vaan omasta puolestaan salli Heikin pitävän olutta ja paloviinaa myynnissä, koska nämä kylät olivat uuden Ruotsin peninkulman päässä toisistaan. Nimismies ja Heikki edellyttivät kuitenkin, ettei keitään muita niillä tienoin saanut päästää heille siinä luvatta haittaa aiheuttamaan. Heikki sai kehotuksen kääntyä anomuksessaan maaherran puoleen. — HELLGREN 1957: 234. Vuosiluvussa 1772 on painovirhe, pitää olla 1722.

⁸⁶⁴Nimismies Henrik Grass Metsäkylästä ja kievarinisäntä Pärtty Mikonpoika (Pokki) Viialasta anovat vapautusta kievarinpidosta, Vehkalahden ja osan Kymiä talvikäräjät 3–7/3 1729. KA Kymenkartano ja Lappee 1729 KO a 35 (ii 38): 152–154. Seudulla siihen asti kestickievareita pitäneet hakijat anoivat vapautusta tästä velvoitteesta, josta heille oli ollut enemmän vahinkoa ja vaivaa kuin hyötyä ja voittoa. Sippolan kartanon puolesta asiaa ajoi vänrikki Valentin Holtz.

⁸⁶⁵Taksoitusluettelo paloviina-aksiisista 1732 (ks. nootti 608).

⁸⁶⁶Hirvelän kupariseppä Heikki Eerikinpoika vs. puustellitalollinen Niilo Olavinpoika Viialasta, Vehkalahden ja osan Kymiä syyskäräjät 16–20/10 1724. KA Kymenkartano ja Lappee 1724 KO a 30 (ii 33): 158v. ”Kopparslagaren i Hirfwilä Hindrich Ersson.” Kantaja väitti, että vastaaja oli ostanut hevosen vänrikiltä ja mm. ottanut osana kauppahinnan lyhennystä mak-

saakseen kantajalle viinapannun työpalkkaa 8 taalaria 12 äyriä kuparirahaa. Vastaaja kiisti tämän ja tarjoutui valallisesti vahvistamaan, että tingattu hevosen hinta 35 kuparitaalaria oli tullut täysin suoritetuksi vänrikille. Koska kantajalla ei ollut kanteensa tueksi todisteita, vastaaja vapautettiin kanteesta, mutta kantajalle jätettiin vapaus hakea rästytyntä työpalkkaa vänrikiltä, miten parhaiten voi ja viitsii.

⁸⁶⁷Ks. nootti 688. Juttu lykättiin rusthollin maanluonnosta syntyneen epäselvyyden vuoksi. Sillä välin Heikki Eerikinpoika säilytettiin rusthollin haltijana, mitä vastaan hänen piti tarkasti merkityttä muistiin mitä rustholli ja augmentit tuottavat. Heikki veloitettiin myös lunastamaan talon varoilla takaisin kappalaiselle Michael Heintziukselle 15 kuparitaalarista rusthollin tarpeisiin panttaamansa, isälleen yksityisesti kuuluva 3 tai 4 specieriikintaalarin arvoinen pieni hopeapikari ja toimittamaan se isälleen. Heikki oli myynyt hevosen varsan ratsuhevoseksi Kaipiaisten talolliselle 120 kuparitaalarista vähittäin maksettavaksi, mikäli hevonen hyväksytään (katselmuksessa). Heikki vapautettiin Pekan tätä kauppahintaa koskevasta vaateesta, koska Heikki oli hankkinut itselleen kyseisen varsan sen tamman siitoksesta, jonka Heikki oli ratsuhevosen toimittamista vastaan saanut rustholliin vaihtamalla ja tamma niin muodoin oli kuulunut Heikille yksityisesti.

⁸⁶⁸Ks. nootti 689. Koska oikeudella ei ollut rusthollin maanluonnosta muuta näyttöä kuin että talo oli kruunun, oikeus lähetti jutun maaherran ratkaistavaksi kruununrustholleja koskevan kun. asetuksen nojalla.

⁸⁶⁹Ks. nootti 690. Kamreeri Quensellin antaman todistuksen mukaan v:n 1695 ruotu- ja veropalkkajaoituksessa rustholli oli N:olla 36 ja Sipi Eskonpojan nimissä vie ty perintöluontoisten sarakkeeseen. Kruununvouti Johan Kyreenin ja lautakunnan antaman tiedon mukaan rusthollissa oli kyllin tilaa molemmille veljeksille. Oikeus määräsi kaksi lautamiestä jakamaan pelto- ja niit-tysarat veljesten välillä. Vastaisten riitojen välttämiseksi oikeus määräsi hyvät kokeneet miehet osapuolten läsnäollessa toimittamaan heidän välillään tiliselvityksen siitä, mitä Heikki esitti suorittaneensa omista varoistaan rusthollin tarpeisiin, missä ei myöskään saanut sivuuttaa sitä, mitä Heikki oli sillä välin nauttinut augmenteista, ja missä riidanalainen on erotettu riidattomasta.

⁸⁷⁰Kymin kihlakunnan maakirjat 1730–32, Vehkalahden Hirvelä. KA Savonlinnan ja Kymenkartanon läänin tilit 8788: 52–53; 8791: 26; 8795: 26. ”Hendrich Ehrsson.” — Henkikirjat 1730–34, Hirvelä (ks. nootti 709). Vielä 21/2 1733 on N:on 2 ainoassa ruokakunnassa Heikki Eerikinpoika, poika Kalle, veli Pekka vaimoineen, rakuunan vaimo Kaarina ja piika Anna, mutta saman vuoden joulukuussa talossa on kaksi ruokakuntaa, joista ensimmäisessä Heikki Eerikinpoika ja poika Kalle, ja toisessa Pekka Eerikinpoika vaimoineen ja rakuunan vaimo Maria. — Vehkalahden kymmenysluettelot 1730 (10/8), 1731 (16/9), 1732 (28/8), 1733 (10/9) ja 1734 (10/9), Hirvelä. KA Savonlinnan ja Kymenkar-

tanon läänin tilit 8790: 2423–2424; 8793: 1142–1142v; 8797: 943–943v; 8800: 1239v; 8805: 1281–1281v. Heikki Eerikinpoika, rukiita 8–12 k ja ohria 4–8 k (sisältää myös talon toista puoliskoa hallitsevan Pekka Eerikinpojan osuuden). — Kymmin kihlakunnan maakirja 1734, Vehkalahden Hirvelä. KA Savonlinnan ja Kymenkartanon läänin tili 8803: 26. ”Hindrich Erichsson.” — Vehkalahden henkikirjat 1735 (13/12 1734) ja 1736 (15/12 1735), Hirvelä. KA Savonlinnan ja Kymenkartanon läänin tilit 8808: 1273; 8812: 1110v. Heikki Eerikinpoika jälleen vaimon kanssa. — Vehkalahden kymmenysluettelot 1735 (6/9) ja 1736, Hirvelä. KA Savonlinnan ja Kymenkartanon läänin tilit 8808: 1251v; 8812: 1094v. Heikki Eerikinpoika (Seppä), rukiita 12 k ja ohria 3–5 k (sis. Pekan osuuden). — Kymmin kihlakunnan maakirja 1736, Vehkalahden Hirvelä. KA Savonlinnan ja Kymenkartanon läänin tili 8810: 25v–26. ”Hindrich och Petter Erichssöner.” — Vehkalahden henkikirjat 1737 (17–20/12 1736) ja 1738 (22–23/12 1737), Hirvelä. KA Savonlinnan ja Kymenkartanon läänin tilit 8815: 1122; 8818: 1900. — Vehkalahden kymmenysluettelot 1737 (30/9) ja 1738 (18/8), Hirvelä. KA Savonlinnan ja Kymenkartanon läänin tilit 8815: 1105v; 8818: 1858. Heikki Eerikinpoika Seppä, rukiita 8–10 k ja ohria 4 k (sis. Pekan osuuden). — Kymmin kihlakunnan maakirja 1738, Vehkalahden Hirvelä. KA Savonlinnan ja Kymenkartanon läänin tili 8817: 25v–26. — Vehkalahden henkikirja 1739 (28–29/11 1738), Hirvelä. KA Savonlinnan ja Kymenkartanon läänin tili 8823: 2949. Heikki Eerikinpoika vaimotta. — Vehkalahden kymmenysluettelo 1739 (12/9), Hirvelä. KA Savonlinnan ja Kymenkartanon läänin tili 8823: 2917. Heikki Seppä, rukiita 7 k ja ohria 5 k (sis. Pekan osuuden). — Kymmin kihlakunnan maakirja 1739, Vehkalahden Hirvelä. KA Savonlinnan ja Kymenkartanon läänin tili 8820: 25v–26. — Vehkalahden henkikirjat 1743 (4/2), 1744 (4/2), 1745 (28/1) ja 1746 (3/2), Hirvelä. KA Vanhan Suomen tilit 9953: 387 (757); 9962: 375; 9975: 292; 9991: 357. Sepän talossa mainitaan 1743–44 Kalle Sepän ja yhtiömies Pekka Eerikinpojan ruokakunnat, mutta 1745 Heikki Eerikinpojan (ja poika Kallen) ruokakunnan ja yhtiömies Pekka Eerikinpojan ruokakunnan lisäksi kolmaskin ruokakunta: ”b[o][ags]m[an] Christer, dr: Nills Stång m[ed]h[ustro].” Niilo Stång on Sepän rusthollin entinen rakuuna. ”Yhtiömies Kristian” on nähtävästi sama mies kuin se renki Kristian Matinpoika Viialasta, joka 2/7 1744 oli avioitunut Hirvelän Raussin isännän Eerik Joosepinpojan (k. 1743) lesken Kaarina Eskontyttären kanssa, tuli puuskaksi Raussin taloon ja erosi vaimonsa kanssa tämän miesvinaan veljen Heikki Joosepinpojan kanssa yhteisestä pesästä 17/10 1746 toimitetussa jaossa. Kristian lienee vain henkikirjurin virheestä merkitty Sepän talon alle eikä Raussin. Se, ettei Kristianin vaimosta ole kannettu henkirahaa 1745, selittyy sillä, ettei hänestä ollut kannettu henkirahaa myöskään ensimmäisen miehensä kuoleman jälkeen 1744. V:n 1746 henkikirjaan Kristian on merkitty Heikki Raussin luo rengiksi, ja myös hänen vaimostaan on kannettu henkiraha. Samana vuonna Sepän ta-

lossa on enää Heikki Sepän ja yhtiömies Pekka Eerikinpojan ruokakunnat, joista jälkimmäisessä asui henkirahasta vapaana rakuuna Stång henkirahaa maksavan vaimonsa kanssa. — SIPP 2010. — SIPP 2011. — Vehkalahden henkikirjat 1747 (5/2), 1748 (8/2), 1749 (7/2), 1750 (7/4), 1751 (marrask. 1750), 1752 (13/1), 1753 (15/2) ja 1754 (16/2), Hirvelä. KA Vanhan Suomen tilit 10003: 334–335; 10015: 343; 10028: 392; 10039: 497–498; 10052a: 480–481; 10064: 422; 10075: 257–258; 10087: 13. Heikki Eerikinpoika vaimoineen 1747, Heikki Eerikinpojan vaimo 1748–49, Kalle Heikinpoika vaimoineen v:sta 1750. — Vehkalahden kymmenysluettelot 1744 (4/9), 1745 (22/11) ja 1746 (24/9), Hirvelä. KA Vanhan Suomen tilit 9962: 329; 9975: 253; 9991: 322. Heikki Seppälä, rukiita 6–8 k ja ohria 6–8 k (sis. Pekan osuuden).

⁸⁷¹Sotilasmaakirja 1727, henkikomppania (ks. nootti 135). ”Hendrich och Pähr Ersson.”

⁸⁷²Ks. nootti 137: 57–58, n:o 89. ”Hirfwelä, wid sids-ta General Munstring städt under N:o 121: då berustat af Erich Sigfredsson, som updragit Rusthållet till sina Söner Hindrich och Petter Erichssöner helften hwarde-ra.”

⁸⁷³Ks. nootti 143.

⁸⁷⁴Ks. nootti 692.

⁸⁷⁵Ks. nootti 691.

⁸⁷⁶Talollinen Heikki Eerikinpoika Vehkalahden Hirvelästä vs. anoppinsa, edesmenneen talollisen ja appensa Arvi Tuomaanpojan leski Sofia Simontytär ja tämän poika eli Heikin lanko Arvi Arvinpoika Jokelasta, Valkealan 22/3 1726 alkaneet talvikäräjät. KA Kymenkartano ja Lappee 1726 KO a 32 (ii 35): 252–256. ”S[amma] D[ag] Framkom Bonden Hindrich Erichsson ifrån Hirfwilä i Wec[k]elax S[och]n och berättade, at han för tretton år sedan skall gift sig med Bondedottern Chirstin Arfwedzd:r i Jokela, och som hans Swär-Fader Bonden Arfwed Tomasson 3 wekor för sidst[edne] Juhlhelg skall afflidit och Hindrichs Swär-mor Sophia Simonsd:r jämte des Son el[le]r Hindrichs Swäger Arfwed Arfwedsson ej skola i godo willia tillställa Hindrich andehlf af den qwarlemnade egendomen, ty anhåller Hind: Ersson om Laga delning och skifte, samt at till sin Rättigheet förhjelpas.” Heikki Eerikinpoika väitti, ettei ollut saanut apeltaan mitään rahaa tai ruistynnyriä eikä enempää kuin yhden hevosen; toinen hevonen oli saatu apelta vaihdossa. Oikeus määräsi vastaajat toimituttamaan perunkirjoituksen edesmenneen Arvi Tuomaanpojan jälkeen.

⁸⁷⁷Ks. nootti 648. Arvi Arvinpoika muistutti, ettei rehtori Liceenin todistukselle voitu antaa todistusvoimaa, koska rehtori ja Heikki Eerikinpoika olivat veljesten lapsia. Heikki väitti appensa taloa perintötilaksi, vaikka se kruunuvouti Johan Kyreenin todistuksen mukaan oli kruununtila. Lautakunta ja käräjärahvas tiesivät siitä tiedusteltaessa todistaa, että se, mitä edesmennyt Arvi Tuomaanpoika oli omistanut, oli hänen omaa ansiotaan (hans aflinge). Oikeus vetosi päätöksessään maanlain maakaaren 9. lukuun sekä kunmajesteetin 3/7 1686 antaman, testamentteja koske-

Lähteet

Arkistolähteet

Seuraavassa luetellaan tiivistetysti tutkimuksessa käytetyt, eri arkistoissa säilyttävät lähteet. Tarkemmat lähdeviittaukset sisältyvät tutkimuksen nootteihin, lukuun ottamatta tavanomaisia kirkonkirjalähteitä, joihin viittaukset on julkaistusta tutkimuksesta yleensä jätetty pois, ellei tieto ole ollut ristiriitainen tai muutoin poikkeuksellinen.

Viittaukset kirkonkirjoihin on kyllä sisällytetty *LifeLines*-sukututkimusohjelmiston tietokantaan, johon koko tutkimuksen teksti (ynnä linkit kuvatiedostoihin) on tallennettu toisiinsa kytketyiksi yksilö-, perhe-, lähde- ja huomautustietueiksi ja josta painovalmis pdf-tiedosto on tuotettu automaattisesti tekijän laatimia raporttimäärityksiä ja *pdf*latex-muotoiluohjelmaa ja *xindy/texindy*-indeksointiohjelmaa käyttäen.

Lähdeviittaukset on esitetty GEDCOM-tietomallin mukaisesti joko viittauksina itsenäisiin lähdetietueisiin tai sulautettuina asianomaisen yksilö-, perhe- tai huomautustietueen lähdeviitekenttiin. Itsenäisenä tietueena esitetyn lähteen kuvaus arkistosignumaineen esitetään täydellisenä vain kerran luvun sisällä, siihen ensi kerran viittäessä; seuraavissa viittauksissa annetaan ensimmäisen viittauksen nootin numero ja, jos tässä viitataan muihinkin lähteisiin, viittauksen kohteena olevan lähteen lyhenne.

Kansallisarkisto (lyh. **KA**), entinen Valtionarkisto (**VA**). Valtaosa tutkimuksen lähteistä on poimittu Kansallisarkiston tutkijasalissa joko alkuperäisistä lähdeniteistä tai mikrofilmihuoneessa rullamikrofilmeiltä tai

-korteilta. Tämä koskee myös kirkonkirjoja, jotka on kuitenkin alkuperäislähteiden sijoituspaikan mukaisesti lueteltu maakunta-arkistojen alla.

Karjalan ja Uudenmaan voutikuntien tilikirjat 1543–1634: Viipurin läänin (1543–46), Lappeen voutikunnan (1547–55), Vehkalahden ym. pitäjäien voutikunnan (1557–62), Kymenkartanon läänin (1563–1626) sekä Viipurin, Savonlinnan ja Kymenkartanon läänien (1625–34) tilit: maakirjat, ruokalisä-, nokkavero-, lehmäluku- ja kymmenysluettelot, autioluettelot, sakkoluettelot, henkiluettelot, karja- ja kylvöluettelot, hopeavero-luettelo (1577) ja maantarkastuskirja (1626). Voudintilien yleiset asiakirjat 1613–19: Älvsborgin lunnaiden kanto- ja tarkastusluettelot.

Viipurin ja Savonlinnan läänin tilit 1635–1712: Kymenkartanon läänin (myöhemmän Kymin kihlakunnan) maakirjat, kymmenysluettelot, myllytulli-, karja- ja kylvöluettelot, henkikirjat, ratsumiesluettelot, sotilasmaakirjat, autioluettelot, verovapautta nauttivien viljelykseen otettujen tilojen luettelot ynnä muita tositteita.

Savonlinnan ja Kymenkartanon läänin tilit 1722–39: Kymin kihlakunnan maakirjat, kymmenysluettelot, henkikirjat, sotilasmaakirjat, autioluettelot, verovapautta nauttivien viljelykseen otettujen tilojen luettelot ynnä muita tositteita. Savon ylisen ja keski-sen kihlakunnan maa- ja henkikirjoja ynnä muita tositteita.

Vanhan Suomen (Viipurin kuvernementin) tilit: Kymenkartanon provinssin Kymin kihlakunnan maakirjat, kymmenysluettelot, henkikirjat, autioluettelot, verova-

pautta nauttivien viljelykseen otettujen tilojen luettelot, virkamiesten palkkalaskelmat 1742–82. Viipurin provinssin tilejä muutamalta vuodelta 1723–51.

Lappeen tuomiokunnan renovoidut tuomiokirjat: Vehkalahden kärjäkunnan kihlakunnanoikeuden varsinaisiasiain pöytäkirjat 1623–50.

Kymenkartanon läänin tuomiokunnan renovoidut tuomiokirjat: Vehkalahden ja osan Kymiä kärjäkunnan kihlakunnanoikeuden varsinaisiasiain pöytäkirjat 1653–80.

Kymenkartanon läänin ja Lappeen kihlakunnan tuomiokunnan renovoidut tuomiokirjat: Vehkalahden ja osan Kymiä kärjäkunnan varsinaisiasiain pöytäkirjat 1681–1707 ja 1722–41 sekä ilmoitusasiain pöytäkirjat 1724–41.

Kymenkartanon läänin (Kymen kihlakunnan) laamanninoikeuden renovoidut tuomiokirjat 1635–45, 1681–84, 1687–88, 1690–1712 ja 1723–41.

Vehkalahden kaupungin raastuvanoikeuden renovoidut pöytäkirjat 1654–1708. Haminan raastuvanoikeuden renovoidut pöytäkirjat 1724–37.

Pien-Savon tuomiokunnan Kuopion kärjäkunnan renovoitu pöytäkirja 1703. Piikkiön ja Halikon tuomiokunnan Halikon ja Uskelan kärjäkunnan renovoidut pöytäkirjat 1723–24. Halikon kihlakunnan laamanninoikeuden pöytäkirja 1724. Maskun ja Mynämäen tuomiokunnan Mynämäen ja Lemun kärjäkunnan renovoitu pöytäkirja 1766.

Vanhan Suomen (Viipurin kuvernementin) Kymenkartanon tuomiokunnan tuomiokirjat: Vehkalahden ja osan Kymiä kärjäkunnan kihlakunnanoikeuden konseptipöytäkirjat 1744–47 ja 1749–83 liitteineen; renovoidut pöytäkirjat 1744–62 Oikeuskollegion akteissa. Valkealan kärjäkunnan konseptipöytäkirjat muutamalta vuodelta. Viipurin tuomiokunnan Säkijärven ja Virolahden kärjäkunnan konseptipöytäkirjat 1755–56.

Vanhan Suomen (Suomen kuvernemen-

tin) Kymenkartanon tuomiokunnan tuomiokirjat: Vehkalahden ja osan Kymiä kärjäkunnan kihlakunnanoikeuden konseptipöytäkirjat 1799–1809 liitteineen.

Vanhan Suomen Kymenkartanon tuomiokunnan perukirjat Vehkalahdelta 1742–83 ja 1797 sekä koko tuomiokunnan Kymen puolesta 1752–68 ja 1797–1805; Haminan piirikunnan perukirjat 1785.

Vanhan Suomen (Viipurin käskynhaltijakunnan) Haminan alilainkäyttöoikeuden renovoidut ja konseptituomiokirjat, liitteet ja päätökset 1784–97.

Vanhan Suomen tuomioistuinten asiakirjoja käskynhaltijakaudelta 1784–97: siviiliritribunaalin pöytäkirjat (1795–96), rikostribunaalin pöytäkirjat ja päätökset (1786), piirioikeuden päätökset (1785).

Viipurin laamanninoikeuden pöytäkirjat 1757–78, pöytäkirjat ja päätökset 1797–99.

Dahlin kokoelma Vanhan Suomen tuomiokirjoja käskynhaltijakaudelta 1784–97: Käkisalmen (myöh. Viipurin) piirioikeuden akteja (1784); ylilainkäyttöoikeuden rikosaston päätöksiä (1786) ja akteja (1797).

Porvoon ja Kymen tuomiokunnan Elimäen kärjäkunnan renovoituja varsinaisiasiain pöytäkirjoja (1768, 1770, 1774–75). Raaseporin tuomiokunnan Inkoon kärjäkunnan renovoituja varsinaisiasiain pöytäkirjoja (1755, 1758). Porvoon ja Hollolan tuomiokunnan Pernajan, Myrskylän ja Lapinjärven kärjäkunnan renovoituja varsinaisiasiain pöytäkirjoja (1732).

Kymen tuomiokunnan Viipurin läänin renovoidut tuomiokirjat: Vehkalahden ja osan Kymiä kärjäkunnan kihlakunnanoikeuden varsinaisiasiain pöytäkirjat 1812–17; Vehkalahden, Sippolan, Suursaaren ja Tytärsaaren kihlakunnanoikeuden varsinaisiasiain pöytäkirjat 1817–31 ja ilmoitusasiain pöytäkirjat 1827–31; Vehkalahden ja Sippolan kihlakunnanoikeuden varsinaisiasiain pöytäkirjat 1832–70 ja ilmoitusasiain pöytäkirjat 1832–72.

Kymen tuomiokunnan Uudenmaan läänin renovoituja varsinaisiasiain pöytäkirjo-

ja (1842, 1855) ja ilmoitusasiain pöytäkirjoja (1841–42, 1854–55).

Haminan konsistorin pöytäkirjat ja saapuneet asiakirjat 1743–1812.

Maanmittaushallituksen verollepanokartat, uudistuskartat ja -asiakirjat; Viipurin läänin Kymin kihlakunnan maakirjat 1827 ja 1875. Lahjoitusmaakomitean maakirja 1825 lahjoitustiloista.

Militaria II: pääkatselmus-, palkkaus-, värväys- ym. luetteloita 1719–90. Sotilasasiakirjoja: pääkatselmusluetteloita 1735.

Senaatin oikeusosaston anomus- ja valitusdiarit, anomus- ja valitusaktit, yhteisistuntopöytäkirjat ja päätöstalot (1836–63); perinnöksiostoasiakirjat (Viipurin läänin); perinnöksiostoaktit ja perintökirjatalot (1861–78).

Senaatin prokuraattorin toimituskunta: Viipurin linnanvankilan vankiluettelot (1818, 1831).

Viipurin läänin henkikirjat 1818–75 (mikrofilmatuilta tai digitoiduilta vuosilta), erityisesti Kymin kihlakunnan Vehkalahden pitäjän Sippolan kappelin kylät.

Suomen asutuksen yleisluettelo, Tamme-la 1740–79.

Arkistolaitoksen tietokannat. Tutkimuksen lähdeaineisto on pääosin poimittu ennen kuin Arkistolaitos oli avannut palvelimellaan (www.arkisto.fi) tutkijoiden käyttöön Vakka-arkistotietokannan (www.narc.fi:8080/VakkaWWW), Astia-verkkopalvelun (astia.narc.fi/astiaUi/) ja Digitaaliarkiston (digi.narc.fi). Tästä johtuen tutkimuksen lähdeviittauksissa esiintyvät arkistoyksiköiden nimet ja signumit ovat Kansallisarkiston vanhojen manuaalisten arkistoluetteloiden mukaisia ja poikkeavat usein Vakka- ja Astia-järjestelmissä noudatetusta käytännöstä.

Tutkimuksessa julkaistut kartat ovat alkuperäisistä rajattuja ja (kustannussyistä) harmaasävykuviksi muunnettuja versioita Digitaaliarkiston värikuvista. Kuvat asiakirjoista (puumerkkikuvat) on joko skannattu

alkuperäislähteistä aiemmin tilatuista paperikopioista tai rajattu Digitaaliarkiston kuvatiedostoista.

Mikkelin maakunta-arkisto, nyk. Kansallisarkiston Mikkelin toimipiste (MMA). Alla luetellut kirkonkirjalähteet on enimmäkseen tutkittu Kansallisarkiston mikrofilmeiltä, muutamat Digitaaliarkiston tai Suomen sukuhistoriallisen yhdistyksen Digiaarkiston kuvatiedostoista.

Vehkalahden ja Haminan kirkonarkiston rippikirjat 1744–1875, lastenkirjat 1800–57, historiakirjat 1737–1882, muuttokirjat 1832–56 ja perukirjat 1818–45; Vehkalahden ja Sippolan väestöluettelo 1803–16, Vehkalahden ja Sippolan pitäjänkokousten pöytäkirjat 1745–1856; Haminan rippikirjat 1756–1817 (mikrofilmit KA:ssa).

Sippolan kirkonarkiston rippikirjat 1779–1889, lastenkirjat 1815–35, historiakirjat 1843–84, muuttokirjat 1793–1831 ja perukirjat 1811–60 (mikrofilmit KA:ssa).

Seuraavien kirkonarkistojen rippi-, lasten-, historia-, muutto- ja perukirjoja: Anjala, Elimäki, Iitti, Luumäki, Mikkelin pitäjä, Pyhtää, Ristiina, Valkeala ja Virolahti (mikrofilmit KA:ssa).

Seuraavia asiakirjoja ei ole mikrofilmattu eikä digitoitu, joten ne on tutkittu paikan päällä alkuperäisnieteistä:

Kymenkartanon provinssikanslian kirjeistö 1798–99 ja päätöskonseptit 1800–02. Viipurin kuvernementinhallituksen aktit 1807.

Viipurin lääninhallitus: lääninkanslian anomusdiarit 1812–58, kirjediaari 1814, kirjetoisteet 1814 sekä päätös- ja välipäätöstoisteet 1812–58; lääninkonttorin anomusdiarit 1812–68 sekä päätös- ja välipäätöstoisteet 1812–68.

Haminan raastuvanoikeus: maistraatin ja raastuvanoikeuden pöytäkirjat 1726–68, saapuneet anomukset 1723–42, saapuneet kirjeet 1733–34; raastuvanoikeuden varsinaisasiain pöytäkirjat 1823–24.

Viipurin laamanninoikeuden varsinaisten

käräjien pöytäkirjat 1817 ja 1831.

Viipurin hovioikeuden alistettujen asioiden diaarit ja päätöstaltiot (1840–1863); rikosasiain pöytäkirjat, I osasto (1856–57); siiviliasiain anomus- ja valitusdiaari ja pöytäkirjat, I osasto (1840).

Hämeenlinnan maakunta-arkisto, nyk. Kansallisarkiston Hämeenlinnan toimipiste (HMA). Porvoon tuomiokapitulin pöytäkirjat ja saapuneet asiakirjat 1721–37.

Kymin tuomiokunnan Viipurin lääniä Vehkalahden ja Sippolan kärjäkunnan renovoidut pöytäkirjat 1872.

Joitakin seuraavien kirkonarkistojen rippi- ja historiakirjoja: Akaa, Fagervik, Hauho, Inkoo, Lapinjärvi, Myrskylä, Mäntsälä, Porvoon pitäjä, Ruotsinpyhtää ja Tammela (mikrofilmit KA:ssa).

Turun maakunta-arkisto, nyk. Kansallisarkiston Turun toimipiste (TMA). Joitakin Huittisten, Mynämäen ja Perttelin kirkonarkistojen rippi- ja historiakirjoja (mikrofilmit KA:ssa).

Suomen Sukututkimusseuran HisKietietokanta. Kirkonkirjatietojen haussa on käytetty hyväksi HisKi-tietokantaa (www.genealogia.fi/hiski), johon on tallennettu seurakuntien historiakirjoja (syntyneet, vihityt, kuolleet). Kaikki tiedot on tarkistettu alkuperäisistä mikrofilmatuista tai digitoituista historiakirjoista.

Suomen sukuhistoriallisen yhdistyksen (SSHY) Digiarkisto. Digiarkistoa (www.digiarkisto.org) on hyödynnetty muutamien kirkonkirjojen ja sotaväen katselmusluetteloiden tutkimisessa.

Ruotsin arkistolaitos. Kaikki viittaukset Ruotsin arkistolaitoksen eri yksiköissä säilytettäviin lähteisiin on tässä tutkimuksessa varustettu arkistolyhenteellä **RVA** ("Ruotsin valtionarkisto"), vaikka useimmat niistä ovat Ruotsin sota-arkistossa (Krigsarkivet, KrA) eivätkä Valtionarkistossa (Riksarkivet, RA). Äskettäin vapaaseen käyttöön

avautunut Ruotsin valtionarkiston "Digitaalinen tutkijasali" (sok.riksarkivet.se/digitala-forskarsalen) näet tarjoaa yhteisen hakujärjestelmän ja lähdeviittaussaparaatin koko arkistolaitoksen lähteistöön.

Seuraavat Ruotsin sota-arkiston lähteet on pääosin tutkittu KA:ssa, siellä vanhaan säilytetyiltä mikrofilmeiltä tai mikrokorkeilta, osin myös SSHY:n Digiarkistosta ja edellä mainitusta Digitaalisesta tutkijasalista:

Viipurin ja Savonlinnan läänin ruodutus- ja väenottoluettelot (roterings och utskrivningslängder) 1640–56. Ratsu- ja jalkaväen katselmusluettelot (rullor) 1635–1710. Karjalan ratsuväkirykmentin (myöh. rakuunarykmentin) pääkatselmusluettelot (generalmonsterrullor) 1712–37. Kymenkartanon läänin jalkaväkirykmentin pääkatselmusluettelo 1735. Hämeen läänin jalkaväkirykmentin pääkatselmusluettelot 1712–28 ja palkkausluettelot 1722–25. Uudenmaan jalkaväkirykmentin katselmusluettelot 1743–67. Suurta Pohjan sotaa koskevat sotilassasiakirjat: sotavangit. Sotakollegion sotilashuonekonttorin (krigsmanshuskontoret) luettelot gratialisteista.

Ruotsin valtionarkiston lähdesarjoista on käytetty seuraavia: Kamarikollegion tiliselvitysaktit (likvidationsakter). Biographica-kokoelma. Valtiokonttorin kanslian eläkehakemuksia koskevat kuninkaalliset läheteet. Valtakunnanregistratuura (osittain käsinkirjoitettuna jäljennöksenä KA:ssa). Paroni Daniel Tilaan genealogiset kokoelmat: Husgafvel-suku (valokopiot KA:ssa).

Lähdekirjallisuus

Tutkimuksessa viitataan seuraaviin julkaisuihin, artikkeleihin tai käsikirjoituksiin.

AKIANDER 1864. Matth. Akiander: *Om Donationerna i Wiborgs Län. Historisk utredning om deras uppkomst och natur samt öfriga förhållanden under ryska tiden*. Helsingfors.

- AKIANDER 1866. Matthias Akiander: *Skolverket inom fordna Wiborgs och nuvarande Borgå stift*. Helsingfors.
- AKIANDER 1868. Matthias Akiander: *Herdaminne för fordna Wiborgs och nuvarande Borgå stift, I delen*. Helsingfors.
- AMINOFF-WINBERG 2017. Johanna Aminoff-Winberg: *Åttartaivor för de på Finlands riddarhus inskriptionerna. Första delen, A–D*. Borgå.
- AMINOFF-WINBERG 2018. Johanna Aminoff-Winberg: *Åttartaivor för de på Finlands riddarhus inskriptionerna. Andra delen, E–H*. Tallinn.
- ANREP 1858–64. Gabriel Anrep: *Svenska adelns ättar-taflor, I–IV*. Stockholm.
- BLOMSTEDT 1947. Yrjö Blomstedt: *Suomalaisten ruotujakoisten joukko-osastojen vakinaisen papisto Isonvihan ja Suomen Sodan välisenä aikana (1721–1808)*. Suomen Sukututkimusseuran vuosikirja 31: 42.
- BONSDORFF 1833. Johan Gabriel von Bonsdorff: *Stor-Furstendömet Finlands Kameral-Lagfarenhet*. Helsingfors. — Viipurin läänin verotusta koskevat osuudet (sivut 465–471, 514–521, 554–556 ja 610–614) teoksessa perustuvat lääninkamreeri, kollegiasessori ja ritari HOLMBERGIN selvitykseen.
- BRENNER YM. 1936A. Alf Brenner, Sven Andersson, Nils Cleve, L. Oskar Kjälström och A. W. Rancken: *Ingå Fagervik Degerby. En västnyländsk bygdekrönika. Första delen*. Ekenäs.
- BRENNER YM. 1936B. Alf Brenner, Sven Andersson, Nils Cleve, L. Oskar Kjälström och A. W. Rancken: *Ingå Fagervik Degerby. En västnyländsk bygdekrönika. Andra delen: Fagervik*. Ekenäs.
- CARPELAN 1954–66. Tor Carpelan: *Ättartaivor för de på Finlands riddarhus inskriptionerna, I–III*. Helsingfors.
- CEDERBERG 1947. A. R. Cederberg: *Kaksi luetteloa Suuren Pohjan sodan aikaisista pakolaisista*. *Genos* 18: 1–6.
- DURCHMAN 1945. O[smo] D[urchman]: *Eräs pappisaviopari 1700-luvun alkupuolelta*. *Genos* 47: 13.
- ELGENSTIERNA 1925–36. Gustaf Elgenstierna: *Den introducerade svenska adelns ättartaivor med tillägg och rättelser, I–IX*. Stockholm.
- GULIN 1924. Lennart Gulin: *Tietoja Ristiinan pitäjän menneisyydestä*. *Länsi-Savo* 8/10 1924 n:o 117: 2.
- HELLGREN 1957. Kirsti Hellgren: *Sippolan historia*. Myllykoski.
- HJELMQVIST 1909. Fredrik Hjelmqvist: *Kriget i Finland och Ingermanland 1707 och 1708*. Lund.
- HÄKKINEN JA SIPP 2000. Veli Häkkinen ja Seppo Sippu: *Mämmälän kylän talot ja suvut*. Vammala.
- KORHONEN 1981. Martti Korhonen: *Vehkalahden pitäjän historia II. Yhteiskunnallista kehityksestä 1600-luvulla sekä maakirjatiilojen synty*. Hamina.
- KOSKENVESA 1976. Esko Koskenvesa: *Viipurin tuomiorovasti Petrus Carsteniuksen kuolinaika*. *Genos* 47: 10–13.
- KUNNARI 2012. Aki Kunnari: *Liikkala – (Vähä-)Ukko*. *Yahoo Groups, Kymenlaakson suvut*: groups.yahoo.com, viesti n:o 4433 (3/11 2012).
- KUNNARI 2018. Aki Kunnari: *Perunkirjasta täydennystä sukukirjan tietoihin*. *Liikkalehti* 14: 13–14.
- KURTÉN 1972. Love Kurtén: *Överstelöjnanten Erik Licins giften*. *Genos* 43: 114.
- LAHIKAINEN YM. 2014. Kaisu Lahikainen, Jouko Mäkinen, Jarkko Uski ja Oili Virtanen (toimittajat): *Uskin suvut I:1–3. Vehkalahden Pyhällön Suur-Uskit*. Julkaissut Uskin sukuseura. Turku.
- LEWENHAUPT 1921. Adam Lewenhaupt: *Karl XII:s officerare. Biografiska anteckningar*. Stockholm.
- LINDSTRÖM 2009. Eila Lindström: *Pihlhjerta knaappisuku. Antti Hannunpojan haara, Vehkalahti Husula*. *Otos* 24/3 2009. Kotka.
- LUTHER 1972. Georg Luther: *Hur hänger Soldanerna samman?* *Genos* 43: 29–41.
- MANKELL 1870. Julius Mankell: *Anteckningar rörande finska arméens och Finlands krigshistoria särskildt med afseende på krigen*

emellan Sverige och Ryssland åren 1788–1790 samt 1808–1809. Första delen. Stockholm.

MATTILA 1960. Veikko Mattila: Pitäjän itenäistymisestä Vanhan Suomen yhdistämiseen 1642–1812. *Kymin historia I*. Kouvola: 285–700.

MIETTINEN JA MÄKELÄ-ALITALO 2009. Tiina Miettinen ja Anneli Mäkelä-Alitalo: *Hauhon historia II*. Porvoo.

MÄRTENSSON 1950. Ludvig Mårtensson: *Förteckning över bondeståndets ledamöter vid riksdagarna 1600–1697*. Stockholm.

MÄNTTÄRI 2001. Eero Mänttari: *Mänttärin sukukirja*. Hämeenlinna.

MÄNTTÄRI 2004. Eero Mänttari: *Liikkasen suku*. Hämeenlinna.

NORDENSTRENG 1908. Sigurd Nordenstreng: *Fredrikshamns stads historia. Första delen. Det svenska väldets tid*. Fredrikshamn.

NORDENSTRENG 1909. Sigurd Nordenstreng: *Fredrikshamns stads historia. Andra delen. Den ryska införlifningens tid*. Fredrikshamn.

NORDENSTRENG 1909B. Sigurd Nordenstreng: *Haminan kaupungin historia. Ensimmäinen osa. Ruotsin vallan aika*. Hamina.

OJA 1958. Aulis Oja: *Perttelin historia*. Salo.

OKSANEN 1995. Eeva-Liisa Oksanen: *Valkealan vaiheet 1860-luvulle. Valkealan historia II*. Pieksämäki: 11–320, 567–579.

OKSASET 2003. Eeva-Liisa Oksanen ja Markku Oksanen: *Vehkalahden knaapit*. Hämeenlinna.

PAASKOSKI 1997. Jyrki Paaskoski: *Vanhan Suomen lahjoitusmaat 1710–1826*. Bibliotheca Historica 24, Suomen Historiallinen Seura. Helsinki.

PAKKANEN. Veli-Pekka Pakkanen: *Vehkalahden Pakkaset*.

PELTONEN 2000. Arto Peltonen: *Vehkalahden Turkiat. Elämää Pyhällön seudulla 1543–1917*. Kotka.

PIILAHTI 1995. Kari-Matti Piilahti: *Valkealan talonhaltijat 1543–1860. Valkealan historia II*. Pieksämäki: 321–566.

PIILAHTI 2007. Kari-Matti Piilahti: *Aineellista ja aineetonta turvaa. Ruokakunnat,*

ekologis-taloudelliset resurssit ja kontaktinmuodostus Valkealassa 1630–1750. Bibliotheca Historica 106, Suomalaisen Kirjallisuuden Seura. Helsinki.

PINOMAA 1949. Lennart Pinomaa: *Ristiina 1649–1808. Ristiina 1649–1949. Pitäjän ja seurakunnan 300-vuotiset vaiheet*. Mikkeli: 1–142.

PRIHA 1985. Seppo Antero Priha: *Hakkapeliittojen ja karoliinien jäljillä. Kymijoen Kouvolan Priha-suvun vaiheet 1500–1700-luvulla*. Vammala.

RAMSAY 1909–16. Jully Ramsay: *Frälsesläkter i Finland intill stora ofreden, I–IV*. Helsingfors.

RANTA 1980. Raimo Ranta: *Lappeenrannan kaupungin historia 1743–1811*. Lappeenranta.

ROSÉN 1936. R[agnar] Rosén: *Vehkalahden pitäjän historia I. Suur-Vehkalahden asutus- ja aluehistoria n. vuoteen 1610*. Helsinki.

SALOHEIMO 1990. Veijo Saloheimo: *Savon historia II:2. Savo suurvallan valjaissa 1617–1721*. Jyväskylä.

SIPPU 1988. Seppo Sippu: *Sippolan Sippusuku. Genos 59: 104–116*.

SIPPU 1990. Seppo Sippu: *Sippolan Kurittu-suku. Genos 61: 121–132*.

SIPPU 2004A. Seppo Sippu: *Liceen (Licin, Licen, Lecin, Lessin), Licenius, Seppälä, Ahola, Seppä. Yahoo Groups, Kymenlaakson suvut: groups.yahoo.com, viesti n:o 1085 (9/2 2004)*.

SIPPU 2004B. Seppo Sippu: *Johan Licin & Kristina Mörskovia ja Liikkalan Ahola. Yahoo Groups, Kymenlaakson suvut: groups.yahoo.com, viesti n:o 1086 (10/2 2004)*.

SIPPU 2004D. Seppo Sippu: *Erik Licin & Ester Elisabet Anderson. Yahoo Groups, Kymenlaakson suvut: groups.yahoo.com, viesti n:o 1215 (28/4 2004)*.

SIPPU 2004E. Seppo Sippu: *Hirvelän Heikki Eerikinpoika Seppä. Yahoo Groups, Kymenlaakson suvut: groups.yahoo.com, viesti n:o 1218 (3/5 2004)*.

SIPPU 2010. Seppo Sippu: *Hirvelän Raussi ja Korjala. Yahoo Groups, Kymenlaakson suvut:*

- groups.yahoo.com, viesti n:o 3848 (21/4 2010).
- SIPPU 2011. Seppo Sippu: Korjala & Rausi, Hirvelä, Sippola, Finland. *fold3 by Ancestry*: www.fold3.com, aloitettu 12/5 2011.
- SIPPU 2014A. Seppo Sippu: Sippolan talonpoikaisten maanhallintaoikeuksien kehityksestä Vanhan Suomen ajasta alkaen. *Genos* 85: 66–80.
- SIPPU 2014B. Seppo Sippu: Risto Brandstakan vaimo Valpuri Liceen. *Yahoo Groups, Kymenlaakson suvut*: groups.yahoo.com, viesti n:o 4890 (28/3 2014).
- SIPPU 2014C. Seppo Sippu: Liikkalan Aholassa 1741 kuollut Valpuri Sipintytär. *Yahoo Groups, Kymenlaakson suvut*: groups.yahoo.com, viesti n:o 4891 (29/3 2014).
- SIPPU 2014D. Seppo Sippu: Vehkalahden Pyhällön Suur-Uskin Juho Eskonpoika. *Suku Forum, Karjala*: suku.genealogia.fi, viesti n:o 32053 (29/10 2014).
- SIPPU 2017A. Seppo Sippu: Virolahden Hurttalan Hurtig ja Pajulahden Korpiniemi. *Suku Forum, Karjala*: suku.genealogia.fi, viesti, 11/1 2017.
- SIPPU 2017B. Seppo Sippu: Liikkalan Aholan Matti Matinpöika Suutari (1740–1817). *Suku Forum, Karjala*: suku.genealogia.fi, viesti, 23/1 2017.
- SIPPU 2017C. Seppo Sippu: Vehkalahden (Sippolan) Ruotilan Korjus. *Suku Forum, Karjala*: suku.genealogia.fi, viesti, 26/7 2017.
- SIPPU 2017D. Seppo Sippu: Perunkirjotus 1753 Liikkalan Yrjö Antinpoika Härmän jälkeen. *Suku Forum, Karjala*: suku.genealogia.fi, viesti, 22/9 2017.
- SIPPU 2019. Seppo Sippu: Pistoolisepän ja kattilaseppien suku Sippolan Liikkalasta. *Ibidem. Kymenlaakson sukututkimusseuran vuosikirja 22 (2018)*: 8–16.
- SUURNÄKIT 2009. Timo Suurnäkki, Ritva Suurnäkki, Kauko Suurnäkki, Mirka Suurnäkki ja Vesa Suurnäkki (toimituskunta): *Aatran kurjesta maailmalle. Suurnäkki-suku*. Kustantaja: Suurnäkki-sukuseura ry.
- SZABAD 2008. Carl Szabad: *Supplement till Den introducerade svenska adelns ättartavlor, ursprungligen utgivna av Gustaf Elgenstierna*. Falköping.
- TAMMELIN JA CLEVE 1707. Laurentius Tammelin (preeses), Joachimus Cleve (respondentti): *Exercitatio mathematica de circulo sphaerae maximo zodiaco*. Turun akatemian väitöskirja, <http://urn.fi/URN:NBN:fi-fd2014-00005108>. Turku.
- TERTTI 1986. Aarno Tertti: Viipurin Hertz-suku (Hartz, Sydänheimo, Tertti). *Suomen Sukututkimusseuran vuosikirja* 42: 93–143.
- TOJKANDER 1995. Jaakko Tojkander: *Juho Antinpojan suku. Toikander–Hohti-suvun kirja*. Saarijärvi.
- ULVELIN 2003. Tuula Ulvelin: *Pihlhjärta-Tepponen knaappisuku Vehkalahdelta*. Kouvola.
- WIKANDER 1922. J. G. Wikander: *Översikt över Sveriges krig under 1700-talet*. Stockholm.
- WIRILANDER 1953. Kaarlo Wirilander: *Suomen armeijan upseeristo ja aliupseeristo 1718–1810. Virkatalonhaltijain luettelot*. Suomen Historiallisen Seuran käsikirjoja III. Helsinki.
- WIRILANDER 1982. Hannele Wirilander: *Mikkelin pitäjän historia vuoteen 1865*. Mikke-li.
- WIRILANDER 1989. Hannele Wirilander: *Ristiinan historia I. Esihistoriasta vuoteen 1865*. Pieksämäki.
- VÄÄNÄNEN 1975. Kyösti Väänänen: *Vanhan Suomen papisto. Pappien lukumäärä, alueellinen ja sosiaalinen koostumus. Matrikkeli*. Suomen kirkkohistoriallisen seuran toimituksia 95. Helsinki.
- YLIOPPILASMATRIKKELI 1640–1852. *Helsingin yliopiston ylioppilasmatrikkeli 1640–1852. Vilhelm Laguksen kokoaman teoksen Album studiorum academix Aboensis, Åbo akademins studentmatrikel å nyo upprättad, ja lukuisten 1900-luvun kuluessa julkaistujen täydennysten ja korjausten pohjalta tarkistettu ja uudistettu matrikkelitietokanta, toim. Yrjö Kotivuori*. ylioppilasmatrikkeli.helsinki.fi.

Hakemistot

Henkilöhakemisto

Hakemiston päähakusanoina on sukunimiä, talojen ja torppien nimiä (lihavoituina), ja myös etunimiä (lihavoimatta). Talonpoikaisväestöön kuuluva henkilö mainitaan kaikkien niiden talojen ja torppien nimien alla, joiden isäntäväkeen kuuluvana hänet kirjan tekstissä mainitaan, paitsi että miniä mainitaan yleensä vain entisen kotitalonsa tai -torppansa eikä miehensä asumuksen nimen alla, kun taas kotivävy tai puuska on indeksoitu sekä entisen kotitalonsa että vaimonsa kotitalon nimellä. Henkilö, jonka kotitalon tai -torpan nimi ei ole tiedossa, on indeksoitu etunimellä, jolloin patronyymin lisäksi mainitaan myös kotikylä, mikäli tiedossa.

Hakusanojen kohdalla mainitut numerot tarkoittavat sivuja, joilla henkilön nimi tekstissä esiintyy. Kursivoitu sivunumero viittaa sivulle, jolla henkilö esiintyy sukutaulussa sen rakenteen mukaisessa sukulaissuhteessa: suvun jäsenenä, aviopuolisena, isänä, äitinä, lapsena, vävynä, miniänä, appena, anoppina, lankona tai kälynä. Muut sivunumerot viittaavat sivuille, joilla henkilö esiintyy suorassa tekstissä sukutaulussa tai sen ulkopuolella, taulukossa, kuvatekstissä tai nootissa. Aivan kaikkia nimiesiintymiä ei ole indeksoitu. Jos esimerkiksi nimi esiintyy sekä tekstikohdassa että siihen liittyvässä nootissa, yleensä vain tekstikohdan esiintymään viitataan hakemistossa. Keskenään samannimisiä eri henkilöitä ei hakemistossa ole eroteltu toisistaan.

A

- Aabraham
Salomoninpoika Liikkalasta, 131, 289, 399
- Aadolf
Kaarinanpoika Haminasta, 98
- Aaron
Matinpoika Savosta, 128
- Aatami
Eerikinpoika Sippolasta, 478
Jaakonpoika Metsäkylästä, 193
- Achtmöller**
Johan, 200
- Afanasjev**
Afanasei, 117, 272
- Agricola**
Abraham, 76, 146
- Ahlgrén**
Juho Eerikinpoika, 427
- Ahlrooth**
Bengt Johan, 71, 294, 358, 403, 428, 469
- Aho**
Antti Mikonpoika, 267, 268
Eerik Matinpoika, 443
- Ahola**
Aabraham Eerikinpoika, 427
Aabraham Salomoninpoika, 131
Aatami Eerikinpoika, 39, 41, 43, 227, 411, 416
Aatami Heikinpoika, 213, 381
Aleksanteri Eerikinpoika, 382, 383, 416, 427
Anna Aatamintytär, 231
Anna Antintytär, 223, 418
Anna Eerikintytär, 226, 411, 413
Anna Heikintytär, 213
Anna Joonantytär, 400
Anna Maria Eerikintytär, 427

Paikkahakemisto

Hakemiston hakusanoina on pitäjien ja kaupunkien, kylien ja kylänosien, talojen ja torppien nimiä, tilusnimiä (peltoja, niittyjä yms) sekä erilaisten maastokohteiden nimiä (järviä, jokia, rajamerkkejä), ynnä vielä jokunen aluenimikin (maakunta). Hakusanojen kohdalla mainitut numerot tarkoittavat sivuja, joilla paikannimi tekstissä esiintyy. Hierarkkisen paikannimen (esim. Vehkalahden Liikkalan Ahola) tapauksessa esiintyvän sivunumero mainitaan vain suppeimman paikan (Ahola) kohdalla, kun taas laajempien paikkojen kohdalla viitataan lähinnä suppeampaan paikkaan (Vehkalahti, *vide* Liikkala; Liikkala, *vide* Ahola). Keskenään samannimisiä eri paikkoja ei hakemistossa ole eroteltu toisistaan.

A

Ahola, 9, 17, 18, 20, 27, 28, 30–43, 56, 59, 69, 102, 105, 110, 119, 127–129, 132, 137, 138, 173, 195, 200, 203–207, 211–224, 226–229, 231, 232, 252, 257, 285, 358, 360, 394, 398–400, 403, 405, 407, 408, 410–419, 423, 427, 447, 458, 478
Aholanmäki, 30
Aho-Liikkala, 213
Ahvenkoski, 35, 59, 69, 140, 276, 455, *vide* Suur-Ahvenkoski
Ahvensalmi, 146
Ahvio, 129
Aittapelto, 391
Akaa, 151, *vide* Savikoski
Alakylä, 121
Ala-Liikkala, 11, 30, 32, 33
Alatalo, 412
Alatalo, 103, 220, 431, 456
Ala-Turkia, 412
Alfta, *vide* Gumbo
Alho, 459
Alimmaistensuo, 105
Aluspelto, 163, 169, 181, 346
Anikkala, 11, 12, 32, 55
Anjala, 102, 115, 143, 167, 210, 220, 242, 300,

394, 412, *vide* Huttu; Korvenkylä; Mikkola; Muhniemi; Ummeljoki

Antinpelto, 218

Anttila, 27, 50, 117, 121, 128, 322, 378, 400, 454

Anttilanpelto, 169, 181, 346

Anttola, 151

Arnholma, 85

Artjärvi, *vide* Männistö

Asikkala, *vide* Tuusjärvi; Vesivehmaa

Autio, 189

B

Billskog, 309

Brakila, 365

Brandstaka, 414

Breds, 60, 148, 152, 306, *vide* Storbreds

Bromma, *vide* Saksanpohja; Tyska botten

E

Eerola, 478

Elgmo, 151

Elimo, 151

Elimäki, 63, 84, 89, 104, 167, 210, 242, 348, 426, *vide* Anjala; Hongisto; Huitila; Joensuu; Kimonkylä; Moisio; Muhniemi; Peippola; Ratula; Rausila; Teuroinen; Teutkoski; Ummeljoki; Villikkala; Vilppula; Värälä

Ellola, 442

Enäjärvi, 50, 53, 101, 105, 111, 115, 130, 170, 176, 182, 188, 191, 207, 229, 259, 331, 393, 396, 414, 419, 428, 431, 433, 436, 437, 440–442, 450, 451, 481, 505, 510, *vide* Kelkka; Porvari; Rämä; Sani; Sorsa; Villikka

Esipelto, 452

Eskilom, 89, 131, 244, 513

Espo, 78, 102

F

Fagervik, 9, 149–151, 308

Fasarby, 308

Filipstad, 152

Fiskars, 151

G

Gerva, 276